СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 96. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 24-го квітня 1940. No. 96. Jersey City, N. J., Wednesday, April 24, 1940 VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКА І ДАЛЕКИЙ СХІД

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом морських справ зізнавав адмірал Тосіґ і сказав, що, на його думку, скоріше чи пізніше Злучені Держави будуть змушені звести боротьбу з Японією. Бо Японія прямує до того, щоб захопити наперед Китай, опісля голяндську Індію, далі французький Індо-китай, Австралію і Филипини, а опісля напасти на Америку, підбити її і звідси поширити своє панування на цілий світ. Конфлікту з Японією, говорив адмірал Тосіґ, можнаб уникнути лиш у той спосіб, що Америка буде сильно зброїтись, головно на морі. Сильна американська фльота знеохотить Японію від нападу, казав він.

Вкупі з тим штаб американської воєнної фльоти видав комунікат, у якім говорить, що зізнання адмірала Тосіґа перед сенатським комітетом є його власні і вони зовсім не відбивають переконань штабу фльоти, а навпаки, з тими переконаннями ріжняться.

АНКЕТА СЕРЕД СТУДЕНТІВ Н. Й. У.

НЮ ЙОРК. — Анкета серед студентів Нюйорського університету в справі їх погляду на европейські справи дала такий вислід: 70 відсотків студентів сказали, що на випадок, якби алїянти програвали, то Америка таки піде до війни по їх боці. З того 64% висказувалися в засаді проти участи Америки у війні. Дальші допити виказали, що студенти назагал тратять любов до всіх европейських країв. Найменше симпатій мають Совети, бо на сто — 70 студентів виськались проти них.

ОБОРОНА ПІКЕТУВАННЯ.

ВАШИНГТОН. — Найвищий Суд вирішив справу пікетування в Алябамі і Каліфорнії в той спосіб, що признав пікетування законним, коли воно відбувається в мирний спосіб. Бо мирне пікетування, говорив суд, є нічим іншим тільки тихою прилюдною дискусією між працівниками і працедавцями над розбіжністю їх інтересів. Публика є остаточним суддею. Робітники, для яких джерела заробітку є найголовнішим життєвим питанням мусять мати змогу представити свій бік справи і шукати від когось моральної піддержки.

СЕНАТ ПРОСЛІДЖУЄ ЗНОВ ВИБОРЧІ ВИДАТКИ.

ВАШИНГТОН. — Вслід за провіркою виборчих видатків президентського аспіранта Томаса Дюія сенатський комітет взявся до провірки виборчих видатків сенатора Джорджа Редклифа і його супреника, демократа, Говарда Бруса, в стейті Меріленд.

КАНАДІЙЦІ МУСІТИМУТЬ ЖЕРТВУВАТИ.

МОНТРЕАЛ. — Головний директор державного канадійського банку, Ґреґем Таверс, заявив, що дотепер тільки мала частина канадійських громадян покривала кошти війни. А треба надіятися, що в короткому часі чимраз ширше коло канадійських громадян мусітиме поносити воєнні тягарі і приносити особисті жертви. Знаючи патріотизм канадійців, Таверс висказав певність, що вони радо ті тягарі понесуть.

ФЕДЕРАТИВНА ЕВРОПА.

НЮ ЙОРК. — В католицькім журналі „Камонвіл" французький фільософ Жак Марітен помістив статтю, в якій говорить, що по успішно закінченій для алїянтів війні треба буде перебудувати Европу на цілком інших основах. З европейських країв мусить бути створена одна велика федерація, в якій усі народи втратилиб трохи зо своєї суверенности на користь одної спільности. Ті народи мусілиб утратити право творити власні армії. Булаб лиш одна міжнародня армія, яка держала би порядок. Марітен говорив, що в тій федерації обійшлосяб без Росії, яку можна штовхнути до Азії. Щодо німців, то він перестерігав, що Німеччини не можна кавалкувати, а треба з нею поступити справедливо. Але водночас додав, що треба знищити в Німеччині того пруського духа, який кожний раз відновляється і очолюється або пруськими цісарями, або диктаторами, в роді Гітлера.

РУЗВЕЛТ ВИБИРАЄТЬСЯ В ПОДОРОЖ.

ВОРМ СПРІНҐС. — Президент Рузвелт заявив, що коли обставини відповідно зложаться, то він у червні вибереться в подорож по Америці, і то так далеко, що вступить навіть до Аляски. Коли журналісти допитували його про причини цеї подорожи, президент загадково відповів, що вона не буде політична, тільки матиме багато до діла з „консервацією". Дехто заключає, що під „консервацією" треба розуміти задержання теперішньої адміністрації і що та подорож буде нічим іншим, тільки частиною виборчої кампанії.

ГУЦУЛЬСЬКИЙ СТРІЙ НА ВИСТАВІ В МУЗЕЮ

У Бруклинському Музею відкрито цікаву виставу одіння, яку названо: „Нотинґ ту вер" (нема в що одітися). Представляє вона розвій одіння людини за 20,000 років, бо від передісторичних часів, коли людина жила в печері, до найновіших.

Між іншими строями виставлений український народній стрій з Гуцульщини, позичений для цеї вистави гр. Михайлом Ґерманом.

Виставу задля її популярности продовжено до 19. травня. Вона відкрита щоденно. Музей знаходиться при Істер Парквей у Бруклині.

ПРИСУД СМЕРТИ

У карному суді в Бруклині, Ню Йорк, признали присяжні Франка Давіна винуватим вбивства першого ступня, за котре судця наложив на нього кару смерти.

Давіно напав на пожарника Томаса Ґитера, як цей вертався з банку з ґрішли, призначеними на виплату пожарників, і вбив його.

НЕДОСТАЧІ ПЕРЕПИСУ

Торговельна палата міста Гикорі, Норт Каролайна, подала імення сотки осіб, котрих пропущено при сьогорічному переписі населення. Замітно, що між ними є визначні люди і самий Ралф Смайер, міський директор.

ПРИГОДА РИБАКА

На рибацькім кораблику „Филип Мантон" виїхали в неділю, 14. квітня, з нюйорського порту на риболовлю 14 рибаків. Мали вони ловити рибу сто миль від кварантанного корабля „Амброз". Приїхавши в понеділок на місце ловлі, вони спустили на океан 12 човників, а в кожному з них був один рибак, щоб затягнути сіті до кораблика.

Коло 5. години рано в вівторок Джан Вулф, 63-літній рибак, почав веслувати в своїм човні, прямуючи до кораблика. Була сильна мряка й він згубився. Він став трубіти рогом, щоб звернути увагу залоги на кораблику, але ніхто не поспішав на поміч. За якийсь час йому випало з човна одно весло й він не міг його назад дістати. Його човен уносило море. Піднялися високі хвилі, вода переливалася почерез край човна й грозила йому затопленням. Вулф мусів постійно черпати воду з човна. Інколи він пробував веслувати в напрямі до берега.

Мряка тривала цілу середу й четвер. Вулф не мав із собою ніякої їжі, лише кусок тютюну до жування. Не мав він теж води. Аж у пятницю почав падати сильний дощ і він трохи зловив його в начиння й напився. У суботу він побачив корабель, що плив у північному напрямі, але він не мав уже сили дати йому сигнал. Коло пів до пятої години зполудня того дня його побачили моряки рибацького скунера „Сейнт Пітерс" і взяли на чердак. Його доставлено до Стетен Айленда й відвезено до шпиталю. Лікарі оглянули старого рибака й кажуть, що пригода йому нічого не пошкодила й він може скоро покинути шпиталь.

ДИТЯЧА „КРУСАДА"

НЮ ЙОРК. — Минулого понеділка розпочалась дитяча „крусада" в ціли зібрання фондів для потерпілих дітей в Европі й інших краях. В часі цеї „крусади" кожна американська дитина в шкільнім віці повинна зложити бодай одного цента на ту ціль. Ініціятори цеї „крусади" кажуть, що в той спосіб американські діти будуть навіяні шляхотним жертвенним духом і розуміти муть краще чужі нещастя.

АНГЛІЯ ВІДЗНАЧУЄ ПОЛЬСЬКИХ ҐЕНЕРАЛІВ

АНЖЕР (Франція). — Британський посол, сер Говард Кенард, приділений до нового польського уряду, удекорував в імені британського короля ордерами польського премієра ген. В. Сікорского і ген. К. Соснковского. Того останнього за те, що „по геройськи боровся у вересні минулого року під Львовом та зо зброєю в руках перейшов Карпати і дістався до Франції, щоб там далі боротися за свою батьківщину".

ЛИХВАР МАЄ ЗВЕРНУТИ ЧВЕРТЬ МІЛІОНА

На основі судового приказу, добутого стейтовим нюйорським прокуратором, підприємство „Пасифик Фінанс Корпорейшен" має звернути 250,000 долярів, які воно побрало титулом процентів. Прокураторія каже, що проценти були лихварські. Зворот належиться коло 5,000 клієнтам підприємства.

НЕ ЙДЕ ДО ВІЙНИ

РИМ. — Нема сумніву, коли читається італійську пресу, що Італія є за перемогу Німеччини. Але теж видно, що вона таки не хоче йти до війни і є за те, щоб не було змін на Балкані й Середземнім морі.

УКРАЇНЕЦЬ НА РАДІО ПРО ТАНЦІ

У середу, 24. квітня, в год. 1:30 зполудня, буде промовляти з радіової стації „WLTH" (1400 кільос.) гр. Михайло Ґерман, учитель українських і інших народніх танців. Тема його промови: „Толеранція і її відношення до народніх танців".

ҐРЕЦЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СТАНЕ ҐРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЮ

Телеграма з Риму повідомляє:

Є велика можливість унії між Ґрецькою Церквою й Римом.

З уваги, що це булаб велика історична подія, у Ватикані про це говорять з великою здержливістю, але мабуть ніколи не було більших надій, і здається, що це певна річ, що папа римський теж ревно працює для довершення цього діла.

Ґрецька Церква зберегла би свої обряди й деякі права своєї ієрархії, але ґреко-православна Церква прийнялаб усі догми римської Церкви й визналаб верховну владу Святішого Вітця.

Це значить, що ґреки прийнялиб тепер унію так, як українці в 1596 році.

ПОЛЯКИ ПОКИДАЮТЬ РУМУНІЮ.

БУКАРЕШТ. — Десятки тисяч поляків, що втекли до Румунії перед німцями, вертаються тепер на польські землі, заняті німцями, або на українські землі, що є під Советами.

ПІД НІМЕЦЬКИМ ПРОТЕКТОРАТОМ.

Німецькі жовніри на вулиці одного данського міста. Данці приглядаються до них здалека, стоячи на хіднику.

АЛІЯНТИ ДОНОСЯТЬ ОФІЦІЙНО ПРО ПЕРЕМОГУ В НОРВЕҐІЇ

ЛОНДОН. — Урядово подають, що воєнні операції в Норвеґії поступають згідно з пляном. Алїянти збільшують з кожним днем ряди своєї армії. У ріжних місцях армія здобула поважні успіхи. З цього уже дехто заключає, що німці не зможуть довго вдержатись у Норвеґії.

ПО ЧИЇЙ СТОРОНІ ПРАВДА?

ЛОНДОН. — Згідно з „поміркованим" обчисленням німці втратили в Данії й Норвеґії коло 90 літаків у боротьбі з алїянтами.

БЕРЛІН. — Алїянти оплачують кривавими втратами виладовування своїх військ у Норвеґії. Німецький комунікат подає, що алїянти втратили в одні м дні 14 транспортових кораблів, з яких одні були затоплені, а другі ушкоджені. А останньої неділі зістрілили 11 алїянтських літаків.

БЛИСКАВИЧНА ВІЙНА В НОРВЕҐІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Німці зачали вести в Норвеґії повітряну блискавичну війну, подібну до тої, якої вживали в Польщі. Знищено цілковито ті місцевости, де алїянти висаджують на норвеський беріг свої війська. Таким чином осталися тільки грузи з міст Намзос і Андалзнес. Місто Намзос бомбардували 20 німецьких летунів упродовж 6 годин.

АЛІЯНТИ СИЛЬНО НАТИСКАЮТЬ.

СТОКГОЛЬМ. — Німці ще держать важні стратеґічні центри в Гамар і Елверум, але на ті місця зачинають уже натискати дуже сильно війська алїянтів разом з норвежцями.

ДОЛЯ НІМЦІВ У НАРВІКУ ЗАПЕЧАТАНА.

СТОКГОЛЬМ. — Алїянти окружують пристань Нарвік. Розкинено летючки, як теж подано через радіо, щоб цивільне населення покидало місто й ховалось по близьких горах, бо зачнеться бомбардування. У місті є ще до тисячі німецьких жовнірів, а в горах і околиці ще понад дві тисячі. Усього того замало, щоб удержати позиції. Тому треба буде німцям здатися, або будуть вигублені.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА ЖЕРТВА ВІЙНИ.

СТОКГОЛЬМ. — Европейська війна потягнула вже й першу американську жертву. При бомбардуванні німецькими летунами залізничої стації Домбас згинув капітан Роберт М. Лосі, що був приділений до американського посольства в Стокгольмі як заступник американського військового повітряного аташе. Він виїхав „на фронт", щоби приглянутися до воєнних операцій. Згинув від відламка бомби, що вдарив у грудну клітку, в саме серце.

ШВЕЦІЯ ПРОТЕСТУЄ В БЕРЛІНІ.

СТОКГОЛЬМ. — Шведський посол заложив в німецькому уряді протест проти щораз частіших налетів німецьких воєнних летунів на шведську землю.

ЧИ ЧАСАМИ ШВЕЦІЯ НЕ НА ЧЕРЗІ?

СТОКГОЛЬМ. — На шведській границі затримано 460 німців, що ніби прибули з Нарвіку. Кажуть, що це німецькі моряки, перебрані в цивільну одіж. Так мав зачинатись німецький наїзд на Норвеґію. Тому дехто побоюється, чи це не початок наїзду на Швецію.

ДОЛІТАЮТЬ ДО БОРДО.

БЕРЛІН. — Німецький комунікат подає, що німецькі розвідчі літаки, що літають над Францією, долетіли аж до Бордо й щасливо вернулись назад. Французький комунікат подає, що чути було над Парижем гудіння чужих літаків. Протилетунська артилерія була в поготівлі, але не стріляла.

ЗАНЯТІ НОРВЕҐІЄЮ.

ПАРИЖ. — У Франції є тої думки, що німці так дуже заняті тепер подіями в Норвеґії, що цілком певно не зачнуть ніякої офензиви на заході. Зате є жива боротьба в повітрі. Алїянти подають, що впродовж трьох днів зістрілили коло 15 німецьких літаків.

ПОКИЩО ГОДЯТЬСЯ..

БУКАРЕШТ. — Німецько-румунське напруження скінчилося тепер тим, що заключено новий торговельний договір. Німеччина діставатиме тепер з Румунії більше нафти, ніж досі.

РУМУНИ НАЗАД ДО РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ. — У румунськім уряді плянують повести акцію, щоб спровадити назад до Румунії тих усіх, що з неї виемігрували, чи тих румунів, що живуть у чужих краях. З України малиб забрати до 60,000 румунів. Спроваджених хочуть осадити в Добруджі.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокє число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Загряниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

ІТАЛІЯ НА РОЗДОРОЖЖІ

Відома американська кореспондентка Ана О'Гер МекКормик у своїй кореспонденції з Риму малює дуже повчальний образ важкого становища Італії, в якому вона знайшлася через німецько-аліянтську війну.

Як відомо з неодної вже заяви італійського диктатора, Італія нічого не бажала собі у цій війні так, як задержати становище невтральности, або, як це Мусоліні назвав, невойовничости. Для всякого зовнішнього обсерватора ніщо не виглядає так природнім, як бажання Італії задержати це становище. Одначе умовини повочасної війни такі, що навіть для удержання його треба великого зусилля.

Як відомо з факту особистого побачення Гітлера й Мусолінія в Бренері, Німеччина робить на Італію незвичайно сильний натиск за вступлення зараз у війну по німецькому боці. Хто знає Гітлера, той не сумнівається, що Гітлер уживає в тій цили всякої обіцянки й всякої погрози. Як ходять чутки, Гітлер грає між іншим на чутливості Мусолінія як на закид, що, мовляв, Італія любить покидати своїх аліянтів.

Є люди, які в становищі італійської преси до війни за останні дні добачують доказ, що Італія напорові Німеччини вже справді починає піддаватися. Зате інші кажуть, що Італія поза ці ґазетні вискази симпатії для Німеччини не піде.

Перші вказують на те, що аліянти далі до живого зачіпають інтереси Італії. Аліянти не лише що Італії нічого не обіцяють, але ще й тепер, підчас цеї війни, псують її інтереси, де лише можуть. На Балкані, наприклад, аліянти, щоб знищити німецьку торговлю, закуповують гуртом усе збіжжя, не оглядаючись на те, що цим способом вони нищать не лише торговлю Німеччини, але й торговлю Італії. Італія, як так звана „немаюча" держава, не може сподіватися нічого з перемоги аліянтів, що належать до „маючих". Перші вказують теж на те, що на випадок, якби Італія не пішла помагати Німеччині, а Німеччина перемоглаб, то Італія була би зредукована просто до становища кольонії Німеччини.

З другого боку звертають увагу на те, що й на випадок перемоги Німеччини при італійській допомозі Італія всетаки може бути зведена до становища німецької кольонії. До того війна проти аліянтів булаб дуже небезпечна, бо мало є країв у світі так виставлених на небезпеку, з боку морської потуги, як Італія. Цей арґумент уже був головною причиною, для котрої Італія в першій світовій війні не станула по боці центральних держав, не зважаючи на виразну умову з Німеччиною й Австрією. Положення в тому огляді зовсім не змінилося. Через те ця ґрупа обсерваторів схиляється до погляду, що, не зважаючи на нібито загравання до Німеччини, Італія всетаки останеться в цій війні невтральною.

Пані МекКормик видно схиляється до поглядів цеї ґрупи. Та відомо, вона такого висліду собі бажала би, й це бажання може десь забарвлює її розумовання, хоча з Америки цього замітити не можна. Доперва справжня майбутність розкриє дійсність.

ВІЙНА І МИР

(Розумування на тлі совєтсько - фінського замирення).

Живемо в добі тверезій, далекій від сентиментальности. Віддалення від людських бід і нещасть робить нас нечутливими й байдужими до чужого горя, лиха, до катастроф, що падають на голови чужих народів. Ґазетну вістку, що десь у долині ріки Жовтої загинуло в одній бою 10 тисяч китайців, ми приймаємо спокійно, може спокійніше ніж телеграму про вислід боксерського змагання в Ню Йорку. Не дивуймося: **таксамо спокійно - байдужки ставився чужий світ до відомостей про голод у нашій Україні 1933 року,** коли злою смертю загинуло кілька міліонів українців, ограбованих большевицькою владою. Не перешкодило це свідоме нищення українського народу цивілізованим світилам европейської культури відвідувати Москву і любязно стискати руки большевицьких вождів, що завинили українську катастрофу. Це вже така людська натура, що вона звикає дивитися спокійно на чужу біду, особливож тоді, коли до тої біди нема політичного інтересу. Утворення німецького протекторату над чехами нароблю великого розголосу в світі, бо є певні політичні чинники, що мають інтерес до цієї справи. **Про Карпатську Україну, що від березня 1939 р. перебуває під мадярським терором, ніхто в світі й не згадає.**

Байдуже прийняв світ такі нові факти, як опанування большевицькою Росією Естонії, Латвії та Литви. Натомість справа Фінляндії, що не дався добровільно під московську кормигу, збудила в цілому світі небувалий інтерес і співчуття. Чому така ріжниця у ставлені світу до цих, здавалось би, рівнорядних подій, як окупація совєтським військом балтійських держав і спроба Москви захопити Фінляндію? Ріжниця тільки в величині державних інтересів. Коли по упадку Польщі міністри Естонії, Латвії та Литви були примушені їхати на поклін до Сталіна в Москву, то було річчю очевидною, що ніодна в світі держава не може їм прийти на допомогу проти большевицького насильства. Німеччина виявила свою незаінтересованість щодо долі балтійських держав, Англія та Франція навіть колиб хотіли помогти цим „лімітрофам", стоять так далеко від побережжя Балтійського моря, що не могли й думати про якусь там акцію: аджеж вони навіть своїй союзниці — Польщі — не дали ніякої допомоги в вересні 1939 року.

Не так було з Фінляндією. В державній незалежності Фінляндії мають запоруку своєї самостійности її скандинавські сусіди — Швеція та Норвегія. Це вони в першу чергу вдарили у великі дзвони в цілім світі, щоб усі держави, **без ріжниці „ідеольогій"** помогли Фінляндії в боротьбі з московським ненажерою.

Добровольці, зброя і поживи для Фінляндії йшли з Америки, з Франції, як з Італії та з держав скандинавських. Громадська думка цілого світу була на боці Фінляндії. Здавалося, що в війні проти Совєтської Росії візьмуть участь Швеція та Норвегія і що Фінляндії на допомогу прийде також французьке та англійське військо. Фінська армія успішно обороняла свої позиції перед московським противником. І всеж Фінляндія мусіла прийняти дуже тяжкі для себе умови миру. Чому?

Від самого початку було ясно фінським військовим і політичним провідникам, що своїми власними силами Фінляндія не може перемогти большевицької Росії. Тому фіни звертались по допомогу до сусідів своїх — шведів і норвегів. Само собою, вони прийнялиб допомогу з великою радістю і від Англії та Франції чи від кого іншого. Але тут сталося те, чого не могли передбачити й самі фіни: Англія й Франція виявили малий інтерес до фінської справи, натомість з боку Німеччини було виразне бажання, щоб Скандинавський півострів був цілком невтральним. Про політику Англії та Франції за останніх три роки можна сказати, що вона **все фатально спізняється.** Так і тепер. На початку совєтсько-фінської війни настрій у Швеції та в Норвегії був такий, що ці держави готові були виступити проти СССР війною. В Лондоні й Парижі довго міркували, що їм робити. Думки поділилися: одні казали, що треба помогти Фінляндії й утворити протисовєтський фронт на півночі, розбити СССР і відтіль загрожувати Німеччині; інші були тої думки, що для Англії й Франції ліпше, коли Росія забере Фінляндію, бо, мовляв, то буде нова загроза німецьким інтересам на Балтійськім морі. Ці міркування вели до того, щоб посварити Німеччину та Совєтську Росію і перетягти Сталіна на бік Англії та Франції.

Фіни не могли дальше ждати обіцяної з Франції та з Англії допомоги військом. Не можнаж вважати ту поміч за поважну, коли Париж обіцяв вислати „аж" 50 тисяч вояків! Для зломлення большевицького наступу треба було найменше 500 тисяч. На таку експедицію у французів та англійців не вистачило сили й охоти.

Війна у Фінляндії давала нагоду Франції та Англії виступити проти СССР. Вони цього не зробили. В Парижі й Лондоні все ще надіються, що большевики можуть піти з ними проти Німеччини. Ці надії безпідставні. Сталін має добрий політичний нюх. Він завдячує німецьким перемогам над Польщею прилучення Західньої України та Білої Руси до СССР, а також опанування Балтійського побережжя. Чи може Сталін ризикувати війною з Німеччиною після того скандалу, що стався для червоної армії у Фінляндії? Совєтська армія не перемогла малої Фінляндії за три з половиною місяці, коли німці знищили вдесятеро більше польське військо за два тижні. Чи схоче Сталін учинити політичне самогубство, посварившися з Німеччиною?

Мир Москви з Фінляндією Берлін оцінює, як **німецьку** перемогу. Фінляндія лишилася незалежною державою і буде й надалі перегородою для московської експансії на Скандинавський півострів: московської експансії на Швецію не хоче Німеччина таксамо, як і впливів Англії та Франції. Совєтська Росія, що пишалася своєю силою перед війною з Фінляндією так, що з нею числилися в світі, тепер показала свою слабість. Через те буде Москва боятися Німеччини і тому ще тісніше наблизиться до політики Берліну. Не віримо, щоб Сталін після фінської кривавої авантюри схотів залізти в нову війну. Навпаки, СССР буде тепер строго додержуватися невтральности. Тому й Фінляндія, хоч мусіла віддати Москві частину своєї території, може спокійно гоїти воєнні рани.

Чи Москва облишила свої імперіялістичні наміри щодо скандинавських країн? Булоб великою помилкою вірити в російську **миролюбність.** Большевицькі володарі поспішили вийти з війни, бо відчували, що в середині їхньої держави війна утворила ще більше безладдя, так, що комуністична диктатура могла впасти. Але, — думають у Москві — прийде „слушний час" для большевицького перевороту в Европі, знищеній війною. Тоді совєтська армія, хоч яка слаба і неорганізована, буде **силою.**

Чи справдяться ці надії Москви? Чи не помиряться Англія та Франція з Німеччиною коштом „хворої людини" совєтської держави? Перед нашими очима пройшло стільки „вічних" союзів, що ламалися, як трісочки, було стільки ворожнеч, які несподівано обернулися в приятельство, що вже думається: нема в цім світі нічого неможливого.

Д. А.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ

(Н.П.С.) Ми вже подавали голоси преси, з яких виявляється, що польська европейська еміґрація, без огляду на досвід катастрофи власної держави, продовжує своє імперіялістичне маячення та заявляє, що в жадному разі не відступить західньо - українських земель.

Ось чергові заяви польської преси на теми ЗУЗ і українського питання:

„Польща буде відбудована в повній цілості. З боку Німеччини будуть виправлені хиби що їх допустилася мирова конференція в 1919 році. З Чехословаччиною заключимо тісний союз, а може й митну унію, до якої моглаб приступити також мадярщина. **На наших північно-східніх і південно-східніх „рубежах" затиснемо (загрежимо) стислі й сердечні відносини з литовцями й українцями, оперті на яґайлонських зразках".**

Польське посольство в Римі видало бюлетень, у якому, подаючи число „русинів" або „українців" в ЗУЗ на три міліони сімсот тисяч, а поляків на 4.6 міліона, пише про „польського селянина, що здавна звик до індивідуальної власности й тому не може пристосуватися до комуністичних ідеалів, таксамо як не могли пристосуватися до них і **ті землі давньої Польщі, що залишилися під Совєтами з 1920 року".**

„Оссерваторе Романо" з 12 лютого ц. р. подає в кореспонденції з Парижу п. з. „Майбутнє України", що в Парижі секція міжнародних католицьких студій зорґанізувала сходини, на яких професор варшавського університету, а теперішній ректор польського університету в Парижі, Ґалецкі, мав виклад про... „Україну і її проблеми, що торкаються її майбуття теж у залежності від актуальної міжнародньої ситуації". Викладу слухали — за словами кореспондента — вибрані й у великій скількости слухачі. І в свому викладі п. Ґалецкі дійшов до викладу: „...разом **у злуці з Польщею,** привернено в націю вільну і суверенну, Україна зможе мати свою власну політичну особистість (?) і зможе змагати до того добробуту і до цієї волі, що її до сьогодні не могла мати".

„Ґлос Польскі" ч. 94. подає промову ґен. Сікорского, який м. інш. сказав таке:

„З черги бажаю звернутися до **громадян східніх земель,** що польському урядові таксамо дорогі, як західні землі. Визволимо їх з московського ярма й **вони вернуться до „Мацежи".** Отже відкидайте геть усі нервові поголоски й пльотки на цю тему... Польський уряд знає добре про мучеництво поляків, українців і білорусів... Закликаю вас усіх до солідарного витривання й до незломної віри в остаточну перемогу. Буде вона перемогою справедливости. Хай **памятають передусім українці, що подібно як ми, і вони смертельно загрожені як через Німеччину так і через Московщину. Їх претенсії до Польщі неслушні, чи навіть слушні, надто часто засланяють образ цілости. Будучність їх є в совєтській Україні".** Не Сталін, не імперіялістична Москва, але поляки й українці можуть уреґулювати їх взаємне співжиття".

Треба звернути увагу, що такі заяви робить „премієр" польського еміґраційного уряду, якого мусілаб зобовязувати бодай дипльоматична обережність, коли цей „уряд" справді шукає порозуміння з українським визвольним рухом. Про це порозуміння згадуємо тому, що його продовжує пропаґувати в своїх українських і закордонних виданнях ґрупа УНР.

Недавно п. Шульгин помістив у „Тризубі" статті, де висловлює надії на можливість усунення українсько-польської неприязни та доводить, що в наших інтересах є співпраця з польською еміґрацією. Питаємо тут: на чому базований цей оптимізм п. Шульгина? І як він думає погодити свою пропаґанду українсько-польського порозуміння в обличчі того очевидного факту, що поляки ні на момент не думають зректися своїх старих імперіялістичних позицій? Невжеж і тепер „політичний реалізм" ґрупи УНР іде аж так далеко, що вона годиться віддати неіснуючій покищо навіть Польщі Західні Землі? Така постава здібна викликати тим більше здивування, що навіть антанта не дає польським еміґраційним чинникам певних ґарнитій у тому напрямі...

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(30)

— Їдіть! Але, пане полковнику! Вам там буде ясніше що і як говорити. А коли вже того буде треба...

Тут сотник ніби вдивився в себе й говорив якимсь іншим голосом:

— Коли вже того буде треба, то можете показати пальцем на мою кривду, на моє нещастя. Кривда, що кричить до неба за пімсту. Кривда, що кров у жилах стинає!... Там лежить трупик моєї ні в чому невинної дитини. Там румовища праці моїх рук, там усе, з кожного вугла кричить: Крови! Пімсти! Так, крови й пімсти! Та на кому? На Чаплинському? Та хібаж він один виродок, а все довкола нього чесне й шляхотне? Колиб так було, то вистачало станути перед городським актами й зажадати не пімсти, а слушної кари на злочинця. Та треба, щоб при тих актах не стояв другий Чаплинський, треба, щоб у трибуналі не засідала їх ціла зграя, треба, щоб були інші люди при законах, щоб інші люди були при конституціях, бо як не як, а закони й конституції Речі Посполитої чи не найкращі в світі. За святість тих законів за непорушність конституцій треба нам **не мститися,** а покарати тих, що їх хулять, що ними зловживають!

Щось віще й непереможне дзвеніло в останніх словах сотника. Якась стихійна хуртовина незясованих плянів, очайдушних намірів, непосильних поривів, змагалася з болем батьківського серця.

Віра в короля й у якусь нову, страданням міліонів окуплену, кровю тисяч обновлену, безпримірним геройством освячену Річ Посполиту, перекидувала в його душі райдужні мости — понад особисту кривду й образу в далеке майбутнє.

„Пекло на рідній землі заставши, дітям і внукам рай залишимо!..." Гомоніло в ухах пана полковника.

Перед ним, одним з тих, що так довго до того пекла рук прикладали, та хоч пізно, а що таки в пору отямилися, стояв не підвладний старшина, не покривджений власник суботівського хутора, не батько вбитого хлопчика, навіть не чоловік і не знайомий, а наче з неба грізно опущений Перст Господній, суддя й інстиґатор цілого покоління, цілої Речі Посполитої...

— Їдіть уже, йдіть, пане полковнику, там на вас ждуть і хвилюються! — перебив сотник задуму пана Кричевського.

— Їду вже, йду... — відповів глухо, наче в цьому далеке заслуханий полковник.

— А коли скажете їм усе, що треба, коли заспокоїте їхню цікавість і втишите хвилювання, тоді вже подбайте про те, щоб потихше розізділися, та щоб слідів по дорозі не залишали. На Пешту вважайте, а там пришліть мені Морозовицького. Він чи канцелярії нашої не обійме. Грамотний чоловік, бувалий та політичний.

Кричевський отворив тихо двері в будинок і глянувши, чи нема кого в сінях, пустив поперед себе Хмельницького. Сотник перейшов навспинячках у кабінет Кричевського. Пишна турецька зброя, посуда, килими й контерфекти антенатів, поневолі нагадали сотникові його суботівську світлицю з одними тільки цвяхами в стінах... Скривився й вікно прислонивши, цілька свічок погасив та сів біля стола. В грудях його щось пекло, в горлі висохло. Виснаження й перевтома оволоділи всім його тілом. Коби хоч не скоро прийшов до нього Морозовицький! Хайби там забарився на раді, поки він знову прийде до себе й заміцьотрону набоділого серця добуде з себе нове полуум'я віри й запалу.

Пан Станислав Морозовицький, син теребовельського підстарости Павла й Анни Коринської, був справді грамотний і бувалий. Краківський університет сумма кум лявде закінчивши, як і годиться прімусові побував у Падуї, а там для більшого польору в покоївці його королівської милости принятий, мав перед собою широкий шлях почестей і карієри. Та не всків іще таємниць великої політики зглибити ні тонкостей дворської поведінції набратися, як услужні патри, почали йому його грецькою вірою дорікати. Пан Станислав не довго думав. Спакував пуздра й батьківську Теребовлю поминаючи, поміж козаками очутився. Тут то його пан чигиринський сотник на своїх розїздах пізнав, у реєстри втягнув і його вченістю та бувалістю радіючи, не спускав уже з ока.

Хтось постукав у двері. Хмельницький стрепенувся.

— Увійдіть!

Двері тихо відчинилися, в порозі станув Морозовицький. Хмельницький підвівся зпоза стола й вийшов гостеві назустріч.

— Витайте, пане брате й приятелю милий!

— Чолом вашій милості, пане сотнику!

— Чолом!

Привиталися як давні знайомі й, мимо ріжниці віку, щирі приятелі.

— Їдіте, будь ласка! — попросив Хмельницький, підсуваючи гостеві стілець. Вибачте, що замісць до товариства прийти, вас сюди труджу, алеж з товариством історія довга, а мені ніколи.

— Та й час не потому — завважив Морозовицький.

— Вам уже сказав пан полковник, як стоять наші справи. Думаю, що ви задоволені й заспокоєні. Великі діла перед нами й тому хвилюватися та гарячитися не можна.

— Звичайно, пане сотнику.

— Та до вас у мене особлива справа.

— Слухаю.

— Ви там, як зачуваю, більше всього до коня та до шаблі, як і слід шляхтичеві уродженому, рветеся, а таланти свої, що вам їх Господь дав, та батьки їх милості, примножили, наче в землю закопали...

— Які таланти, пане сотнику?

(Дальше буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Сиракюз, Н. Й. — У звіті про окружний зїзд ОДВУ (ч. 61 „Свободи") має бути: Привіт зложив п. Мирон Співак з Фултон, Н. Й., від себе, а п. Іван Кіянка зложив $2 і привіт від Укр. Ам. Громадянського Клюбу.

Бродалбин, Н. Й. — То правда, що пишете, але це було вже тому 20 років, а тепер є багато нового, далеко важнішого матеріялу.

І. К., Ню Йорк, Н. Й. — Коли ми подаємо щось у наводових знаках (лапках), то в таких випадках, про які нас питаєте, це не означає нашої думки, ні того, що ми з тим годимося, чи навіть нашої віри, що таке дійсно сталося. Це звичайна собі новинка, щоб наші люди знали, що таке хтось сказав, чи написав. Тепер треба читати новинки з великою осторогою, бо, як пише ґен. Джансон, тепер „усі брешуть як чорти".

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ ВІД 18. ДО 22. БЕРЕЗНЯ 1940 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ҐРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

(3)

РОЗВІЙ У. Н. СОЮЗУ ЗА ЧАС ВІД 22. ЛЮТОГО 1894 Р. ДО 31. ГРУДНЯ 1939 Р.

Число пор.	Рік	Число членів	Вкладки, розмет, табеля смерт.	Разом усі фонди	Фонд сирітський під опікою УНС.	Власність У. Н. Союза	Загальні замкнення з кінцем року
1	1894		50 цнт.	$ 220.35	$	$ 220.35	$ 220.35
2	1895		„	385.25		385.25	605.60
3	1896	587	„	151.36		151.36	756.96
4	1897	1,019	„	2,187.97		2,187.97	2,944.93
5	1898	1,593	„	2,743.64	304.05	2,439.59	5,688.57
6	1899	2,057	„	1,198.51	1,145.00	53.51	6,887.08
7	1900	3,067	70 цнт.	3,297.32	14.49	3,282.83	10,184.40
8	1901	3,711	„	2,111.48	1,400.00	711.48	12,295.00
9	1902	3,384	„	1,956.81	750.00	1,206.31	14,252.19
10	1903	3,796	„	877.66	2,439.73		15,129.85
11	1904	5,857	„	2,863.49	2,309.11		17,993.34
12	1905	6,547	„		3,379.80		16,491.75
13	1906	7,888	„	5,712.00	3,443.15		23,705.34
14	1907	8,540	Розмет	13,404.33	6,270.07	5,453.52	37,109.67
15	1908	8,795	„	8,961.59		8,961.59	46,071.26
16	1909	11,793	„	20,053.45	6,232.91	13,382.64	66,124.71
17	1910	14,430	„	34,264.25	11,182.64	23,081.61	100,388.96
18	1911	13,280	„	7,912.05	4,079.14	3,832.91	108,301.01
19	1912	14,917	„	32,229.86	4,518.37	27,711.49	140,530.87
20	1913	19,110	„	51,346.37	2,773.14	48,573.23	191,877.24
21	1914	12,396	„	69,852.22	11,936.42	57,915.80	261.729.46
22	1915	6,750	За літами	21,780.37		21,780.37	283,509.83
23	1916	9,174	„	62,403.72	2,491.60	59,912.12	345.913.55
24	1917	10,008	„	86,099.01	9,642.42	76,456.59	432.012.56
25	1918	11,891	„				416,196.02
26	1919	12,445	„	87,844.03	19,688.41	68,155.62	519,856.59
27	1920	12,237	„	66,461.39	6,119.98	60,341.41	586,317.98
28	1921	11,815	„	119,883.51	9,296.33	110,587.18	706,201.49
29	1922	12,427	„	121,764.86	11,185.35	110,579.51	827,966.35
30	1923	14,790	„	156,012.46	28,412.32	127,600.14	983,978.81
31	1924	17,011	„	180,228.83	8,307.43	171,921.40	1,164,207.64
32	1925	18,195	„	170,207.83	4,628.30	165,579.53	1,334,415.47
33	1926	19,332	„	234,580.73	600.95	233,979.78	1,568,996.20
34	1927	19,962	„	214,593.10	7,514.41	207,078.69	1,783,589.30
35	1928	20,381	„	248,967.53	9,950.53	239,017.00	2,032,556.83
36	1929	21,286	„	159,229.82	16,951.17	142,278.65	2,191,786.65
37	1930	21,338	„	267,273.77	6,278.55	260,995.22	2,459,060.42
38	1931	20,817	„	287.131.91	4,958.26	282,173.65	2,746,192.33
39	1932	19,831	„	195,146.59	4,821.36	190,325.23	2,941,338.92
40	1933	20,702	„	199,337.09		207,268.32	3,140,676.01
41	1934	20,974	„	254,101.13	5,127.86	248,973.27	3,394,777.14
42	1935	20,983	„	325,953.10		330,746.06	3,720,730.24
43	1936	21,919	„	369,555.78	1,164.36	368,391.42	4,090,286.02
44	1937	22,777	„	259,086.40	1,796.52	257,289.88	4,349,372.42
45	1938	24,443	„	466,961.65		487,764.76	4,816,334.07
46	1939	26,461	„	304,070.14		318,374.72	5,120,404.21
				$5,120,404.21	$173,287.20	$4,947,117.01	$5,120.404.21

Маєток Молодечого Департаменту У. Н. Союзу 454,263.98

Загальний маєток У. Н. Союзу $5,574,668.19

Фонд сирітський У. Н. Союзу 173,287.20

Власний маєток У. Н. Союзу $5,401,380.99

РОЗВІЙ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗУ
за час від 1. липня 1921 до 31. грудня 1939 р.

Число поряд.	Рік	Число членів	Вкладки	Власність Мол. Департ.	Загальні замк. з кінцем року
1	1921	5,124	Т. 1.—25 ц.	4,994.12	4,994.12
2	1922	5,883	„	9.756.20	14,750.32
3	1923	7,633	„	12,792.54	27,542.86
4	1924	9,510	„	17,314.16	44,857.02
5	1025	10,667	Т. 1.—25 ц. і Т. 2.—50 ц.	21,847.33	66,704.35
6	1926	11,714	„ „	23,959.99	90.664.34
7	1927	12,346	„ „	27,776.89	118.441.23
8	1928	12,971	„ „	29,196.22	147,637.45
9	1929	14,037	„ „	51,617.87	199,255.32
10	1930	13,891	„ „	39,289.24	238,544.56
11	1931	13,433	„ „	37,578.99	276,123.55
12	1932	12,015	„ „	38,743.41	314.866.96
13	1933	9,612	„ „	17,128.26	331,995.22
14	1934	9,273	„ „	21,079.24	353,074.46
15	1935	8,608	„ „	22,974.06	376,048.52
16	1936	8,416	„ „	22,971.42	399,019.94
17	1937	9,039	„ „	20,023.72	419,043.66
18	1938	8,260	„ „	23,003.25	442,046.91
19	1939	8,897	„ „	12,217.07	454,263.98
Маєток Молод. Департаменту У.Н.С. 31 грудня 1939				$454,263.98	$454,263.98

ФОНД СИРІТСЬКИЙ 31-го ГРУДНЯ 1939 РОКУ.

Гнат Марія	в. 40	$300.00
Мохнач Іван	в. 7	41.67
Рапавий Василь	в. 28	150.00
Савко Іван	в. 23	100.00
Товт Іван	в. 84	166.67
Кравець Іван	в. 182	397.26
Гатала Михайло	в. 34	50.00
Ратковський Микола..	в. 77	450.00
Левицький Йосиф ...	в. 19	500.00
Ілько Стефан	в. 102	500.00
Брилевський Петро ..	в. 301	250.00
Микитко Василь	в. 330	300.00
Василь Михайло ____	в. 102	187.50
Нагребний Тимко ____	в. 168	216.67
Дзюбан Іван _______	в. 239	200.00
Фиканич Іван ______	в. 65	133.34
Лазорек Кузьма ____	в. 153	150.00
Трач Іван _________	в. 282.	83.34
Кримський Антін	в. 396	300.00
Морикін Іван	в. 95	100.00
Чайка Дмитро	в. 32	300.00
Гладкий Стефан ____	в. 237	116.67
Сливар Юлія	в. 62	200.00
Прибильський Мих.__	в. 109	141.67
Кушнір Юрій	в. 288	200.00
Міллер Іван	в. 127	433.34
Міґаль Микола	в. 63	400.00
Грицин Ілія	в. 106	50.00
Гамера Анна ______	в. 112	66.68
Мельник Йосиф ____	в. 241	200.00
Кость Микола	в. 182	50.00
Фариник Данило ___	в. 213	150.00
Шафран Семен _____	в. 29	150.00
Глива Дмитро _____	в. 104	128.58
Покітинський Михаїл	в. 198	360.00
Чорненький Григорій	в. 10	60.00
Крупа Іван ________	в. 98	250.00
Войтович Дмитро ___	в. 147	66.67
Олексів Олекса _____	в. 259	100.00
Космина Каська ____	в. 168	80.00
Роман Стефан	в. 254	150.00
Приходько Максим ..	в. 170	400.00
Ревіляк Йосиф	в. 82	218.82
Кулин Дмитро _____	в. 230	133.34
Кошельник Іван	в. 324	$400.00
Свербивус Михайло __	в. 76	150.00
Кібало Михайло	в. 137	200.00
Магун Григорій _____	в. 24	337.50
Маційовський Валентій	в. 78	200.00
Жебровський Вацлав	в. 213	125.00
Гурляк Іван _______	в. 122	233.34
Вишняк Михайло	в. 213	500.00
Новак Юстина	в. 156	400.00
Куйбіда Петро _____	в. 114	200.00
Прокопенко Розалія __	в. 112	166.67
Барицак Анна	в. 311	500.00
Сворень Василь _____	в. 326	225.00
Гориняк Григорій	в. 27	300.00
Лопаца Теодор _____	в. 170	100.00
Новомлинський Іван _	в. 85	300.00
Роборецька Катерина	в. 364	150.00
Тарбай Марія _______	в. 202	250.00
Стадник Стефан _____	в. 191	100.00
Ницько Михайло ____	в. 273	83.04
Гомішак Марія	в. 29	$500.00
Коваль Анастасія ___	в. 112	166.67
Сковронська Анеля __	в. 112	166.67
Замос Марія	в. 119	200.00
Веселик Іван _______	в. 45	133.34
Свербивус Йосифина	в. 76	162.50
Салій Стефан ______	в. 8	266.67
Орляк Петро	в. 268	200.00
Їж Данько	в. 379	150.00
Крісто Катерина ____	в. 100	266.67
Падучак Дмитро	в. 316	350.00
Козак Йосиф _______	в. 221	200.00
Майорчик Антін	в. 113	450.00
Петришин Василь ___	в. 221	150.00
Рачик Михайло _____	в. 300	300.00
Маруняк Сташка ____	в. 273	120.00
Багній Марія	в. 112	300.00
Баєр Станислав _____	в. 113	428.58
Луцків Василь	в. 143	175.00
Салабай Роман	в. 129	$400.00
Зиндран Ірон ______	в. 276	98.20
Маркович Стефан __	в. 380	142.86
Круцеля Вінцентина ..	в. 80	200.00
Петрик Катерина	в. 156	800.00
Буняк Кирило	в. 160	400.00
Адамчук Павло	в. 29	450.00
Дмишко Дмитро	в. 6	75.00
Тобіяш Йосиф _____	в. 149	50.00
Козак Данило ______	в. 84	100.00
Цілінський Віктор ...	в. 81	50.00
Каратник Стефан	в. 158	350.00
Куйбіда Анна _______	в. 114	400.00
Нич Олекса ________	в. 67	300.00
Рибак Михайло _____	в. 361	200.00
Пилипишин Теодор ..	в. 8	200.00
Гальчин Микола _____	в. 282	166.68
Яремчук Стефан ____	в. 95	300.00
Кріль Петро ________	в. 163	300.00
Павлина Йосиф	в. 282	400.00
Кріль Стефан _______	в. 218	400.00
Когут Михайло _____	в. 69	225.00
Дуда Марія	в. 163	300.00
Посід Дмитро	в. 361	400.00
Напованець Марія __	в. 65	200.00
Бринецька Марія	в. 363	400.00
Червак Анастасія ____	в. 21	100.00
Колодій Катерина ___	в. 63	100.00
Козєвич Кароліна ___	в. 344	400.00
Ґаздин Вартоломей ..	в. 8	400.00
Микитюк Марія _____	в. 216	250.00
Чучман Іван	в. 221	350.00
Чайковська Анна ____	в. 110	450.00
Ворик Андрій ______	в. 74	342.86
Харко Теодор	в. 137	250.00
Ярошик Петро ______	в. 175	133.34
Сліпко Іван ________	в. 102	200.00
Кудрик Степан _____	в. 44	100.00
Гринишин Микола ___	в. 22	266.67
Ґузар Микола ______	в. 251	83.34
Мазур Ева _________	в. 70	150.00
Гойсак Стефан _____	в. 217	50.00
Чайковський Петро __	в. 110	800.00
Сарахман Теодор ____	в. 218	250.00
Химка Павло _______	в. 86	333.33
Фенцур Катерина	в. 36	530.00
Семенчук Іван	в. 48	200.00
Смоляр Серафин ____	в. 332	214.30
Ковальський Петро __	в. 276	166.68
Гомзяк Теодор _____	в. 334	133.34
Думкович Іван ______	в. 58	100.00
Олійник Ева _______	в. 60	125.00
Гумен Іван ________	в. 22	333.34
Штим Прокіп ______	в. 106	200.00
Коцоловський Іван __	в. 165	233.34
Луців Франко	в. 8	400.00
Скібяк Розалія _____	в. 133	214.29
Німий Іван	в. 192	200.00
Щурин Володимир ..	в. 147	425.00
Гречин Антін ______	в. 275	266.67
Москалик Кость	в. 28	300.00
Харовський Михайло	в. 78	266.68
Рудий Олекса _____	в. 243	166.67
Романів Андрій ____	в. 20	200.00
Питель Іван _______	в. 38	55.56
Ферлей Анастасія	в. 146	250.00
Ключка Володимир __	в. 132	212.50
Вавро Пилип _______	в. 120	500.00
Левчак Іван ________	в. 142	200.00
Шулик Іван	в. 27	250.00
Романишин Матвій __	в. 95	187.50
Воробель Антін _____	в. 336	200.00
Попович Роман	в. 278	400.00
Савків Гнат _______	в. 104	200.00
Ярмолик Параня	в. 324	160.00
Добош Іван _______	в. 120	600.00
Романів Ксеня _____	в. 124	125.00
Марків Семко ______	в. 194	133.34
Левицький Стефан __	в. 179	400.00
Сембрат Юрій ______	в. 86	200.00
Феленчак Ілія ______	в. 310	62.50
Деленко Михалина __	в. 96	200.00
Міщак Константин __	в. 105	500.00
Іваницький Іван ____	в. 211	150.00
Слодичко Йосиф ___	в. 1	136.39
Єзуско Михайло ___	в. 179	400.00
Черепаняк Михайло __	в. 209	90.00
Федун Дмитро _____	в. 361	350.00
Підкова Ілія _______	в. 58	200.00
Онисько Текля _____	в. 177	200.00
Фенцур Дмитро ____	в. 217	700.00
Швець Яків ________	в. 370	200.00
Демкович Олекса ___	в. 204	300.00
Бирва Іван ________	в. 304	750.00
Лиляк Василь ______	в. 300	150.00
Назаревич Іван _____	в. 191	1000.00
Карась Анастасія ___	в. 251	300.00
Сива Катерина _____	в. 147	170.00
Маруняк Войтко ____	в. 273	400.00
Сковронська Пелягія _	в. 108	300.00
Прийма Текля ______	в. 248	450.00
Лозовський Іван ____	в. 345	464.66
Феснак Захарко ____	в. 105	300.00
Кресан Михайло ____	в. 350	1000.00
Яжик Йосиф ______	в. 111	124.75
Букатчук Василь ___	в. 42	447.00
Німець Анна _______	в. 202	200.00
Попович Іван _______	в. 182	250.00
Онищук Дмитро ____	в. 160	222.52
Шуміло Анна ______	в. 109	150.00
Гайдучок Параска __	в. 229	400.00
Ґінда Іван _________	в. 361	400.00
Карась Іван _______	в. 251	300.00
Мушинська Марія ___	в. 170	200.00
Кравчишин Мелянія _	в. 318	160.00
Ленар Іван ________	в. 78	400.00
Цюлюпа Василь ____	в. 396	600.00
Лисів Таця ________	в. 333	318.50
Кобаса Фільор _____	в. 296	523.19
Палюк Франка _____	в. 37	288.76
Мілер Джесі _______	в. 156	300.00
Круковський Сергій _	в. 58	105.65
Сліпенчук Теодор ___	в. 218	58.30
Матвійчук Петро ___	в. 370	500.00
Коростинська Сабіна	в. 288	250.00
Стефанів Ксеня _____	в. 277	300.00
Дикий Василь ______	в. 118	1000.00
Новосад Яким ______	в. 301	150.00
Новосад Яким ______	в. 301	150.00
Ковалик Михайло ___	в. 124	275.14
Грапчик Іван _______	в. 137	310.66
Полюга Дмитро _____	в. 42	500.00
Білас Іван _________	в. 78	659.10
Шаран Антін _______	в. 76	100.00
Долошицький Мих. __	в. 170	491.54
Пігайний Дмитро __	в. 288	500.00
Хімчак Петро ______	в. * 1	160.00
Білас Михайло _____	в. * 1	200.00
Еванкович Софія ___	в. * 1	30.00
Шляхта Лука ______	в. * 1	50.00
Томан Іван ________	в. * 7	25.00
Малос Петро ______	в. *11	83.35
Гудак Анна _______	в. *28	227.30
Кузда Йосиф ______	в. 261	60.00
Клімковський Петро _	в. 370	234.58
Красецький Гнат ___	в. 286	400.00
Висоля Ілія _______	в. 204	200.00

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. ВІД 1. ЛИПНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1939 Р.

ПРИХОДИ

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від морґеджів	Чинш від реальностей	Процент з банків	Процент від позичок	Заробок на бондах	Звороти	Сплати морґеджів	Продаж і сплати бондів	Сплати позичок	Реальності	РАЗОМ
Липень	2,629.41	332.50	727.21	732.00	25.86				195.75				4,643.75
Серпень	2,498.78	295.83	837.70	787.00			275.00		390.20	10,325.00			15,409.51
Вересень	2,605.98	944.13	527.29	771.00			446.00		525.32	41,907.81			47,727.53
Жовтень	2,643.06		487.27	724.50					202.85				4,057.68
Листопад	2,494.24	8,212.50	769.00	787.00		80		5,000.00	492.50	20,595.00			38,351.04
Грудень	2,689.94	688.75	1,110.46	787.00	15.85				2,164.29	9,738.00	20.00	900.00	18,114.29
Разом	**15,561.41**	**10,473.71**	**4,458.93**	**4,588.50**	**42.73**	**80**	**721.00**	**5,000.00**	**3,970.91**	**82,565.81**	**20.00**	**900.00**	**128,303.80**

РОЗХОДИ

	Виплати посмерт. запомог	Грошеві звороти	Платня помічних сил	Соціяльне обезпеч. робітників	Ukrainian Weekly	Праці, друки, відзнаки і т. п.	Видатки канцеляр. почта і т.п.	Видатки на реальности	Нагороди, лікарі і т. п.	Актуар і т. п.	Перенос за дітй до У.Н.С.	Дивіденда	Процент на бондах і морґедж.	Інші звороти	Обниження вартости стаків	Інвестиції в морґеджах	Інвестиції в бондах	Позички	Реальності	РАЗОМ
Липень		128.05	337.05	38.61	475.00	232.66	25.00	171.30	5.99			12.25	66.67				10,200.00			11,692.58
Серпень	200.00	214.47	321.43		475.00	75.05	25.00	623.34					26.04				25.250.00			27,210.33
Вересень	750.00	128.02	397.72		475.00	161.46	25.00	356.66					632.81							2,926.67
Жовтень		61.71	311.62	39.08	475.00	169.42	25.00	342.93	19.20											1,383.96
Листопад	1,000.00	145.38	310.40		475.00	4.51	25.00	639.39						5,000.00	595.00		57,307.50	20.00		65,522.18
Грудень		141.92	416.05	38.41	475.00	202.02	50.00	493.46	2,536.45		7,130.00				9,738.00		10,200.00		900.00	32,321.31
Разом	**1,950.00**	**819.55**	**2,094.27**	**116.10**	**2,850.00**	**785.12**	**175.00**	**2,627.08**	**2,561.64**		**7,130.00**	**12.25**	**725.52**	**5,000.00**	**10,333.00**		**102,957.50**	**20.00**	**900.00**	**141,057.03**

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У. Н. СОЮЗУ. — ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА РІК 1939-тий.

ПРИХОДИ

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від морґеджів	Чинш від реальностей	Процент з банків	Процент від позичок	Заробок на бондах	Звороти	Сплати морґеджів	Продаж і сплати бондів	Сплати позичок	Реальності	РАЗОМ
1-ий ½ рік	15,043.48	3,301.38	3,987.06	4,625.50	38.97	3.15	756.03		2,199.79	80,903.81	79.00		110,938.17
2-ий ½ рік	15,561.41	10,473.71	4,458.93	4,588.50	42.73	80	721.00	5,000.00	3,970.91	82,565.81	20.00	900.00	128,303.80
Разом	**30,604.89**	**13,775.09**	**8,445.99**	**9,214.00**	**81,70**	**3.95**	**1,477.03**	**5,000.00**	**6,170.70**	**163,469.62**	**99.00**	**900.00**	**239,241.97**

РОЗХОДИ

	Виплати посмерт. запомог	Грошеві звороти	Платня помічних сил	Соціяльне обезпеч. робітників	Ukrainian Weekly	Праці, друки, відзнаки і т. п.	Видатки канцеляр. почта і т.п.	Видатки на реальности	Нагороди, лікарі і т. п.	Актуар і т. п.	Перенос за дітй до У.Н.С.	Дивіденда	Процент на бондах і морґедж.	Інші звороти	Обниження вартости стаків	Інвестиції в морґеджах	Інвестиції в бондах	Позички	Реальності	РАЗОМ
1-ий ½ рік	3,769.00	827.85	2,249.20	67.15	2,850.00	578.57	150.00	2,506.45	2,723.98	243.60		2,008.25	332.00				61,650.62			79,956.67
2-ий ½ рік	1,950.00	819.55	2,094.27	116.10	2,850.00	785.12	175.00	2,627.08	2,561.64		7,130.00	12.25	725.52	5,000.00	10,333.00		102,957.50	20.00	900.00	141,057.03
Разом	**5,719.00**	**1,647.40**	**4,343.47**	**183.25**	**5,700.00**	**1,363.69**	**325.00**	**5,133.53**	**5,285.62**	**243.60**	**7,130.00**	**2,020.50**	**1,057.52**	**5,000.00**	**10,333.00**		**164,608.12**	**20.00**	**900.00**	**221,013.70**

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА ШІСТЬ МІСЯЦІВ 1939 РОКУ:

Готівка з кінцем червня 1939 р.	$ 77,922.03
Прихід за час від 1 липня до 31 грудня 1939	128,303.80
Разом	$206,225.83
Розхід за час від 1 липня до 31 грудня 1939	141,057.03
Готівка з кінцем 31 грудня 1939 р.	$ 65,168.80

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 1939 РІК:

Готівка з кінцем грудня 1938 р.	$ 46,940.53
Прихід за час від 1 січня до 31 грудня 1939 р.	239,241.97
Разом	$286,182.50
Розхід за час від 1 січня до 31 грудня 1939	221,013.70
Готівка з кінцем 31 грудня 1939 р.	$ 65,168.80

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 65,168.80
Морґеджі	152,979.50
Бонди	181,178.76
Реальності	54,750.92
Позички	186.00
Разом	$454,263.98

Стан Довжний:

Посмертний фонд	$356,168.81
Адміністраційний фонд	98,095.17
Разом	$454,263.98

(Дальше буде).

Бащук Параскевія	в. 217	250.00
Судчак Микола	в. 388	500.00
Когут Іван	в. 295	700.00
Мельник Анна	в. 207	700.00
Нестерук Іван	в. 277	424.88
Ґрубяк Костка	в. 97	640.67
Лапій Василь	в. 361	121.05
Сенишин Петро	в. 316	800.00
Підгурський Стефан	в. 270	700.00
Малимін Андрій	в. 98	252.00
Разом		$ 65.822.85
Проценти		107,464.35
Сирітський фонд з кінцем грудня 1939 остається		$173,287.20

В сирітськім фонді є деповані всі гроші, що належаться і виплачувані з посмертного фонду, як бенефіти для дітей і осіб правно некомпетентних до відібрання тих же, котрі впродовж трьох місяців від дня припадаючої виплати не настановили, занедбали настановити, або не хотіли настановити опікунів до відібрання бенефітів, до яких вони управнені.

Посмертну запомогу з сирітського фонду виплачується спадкоємцеві повнолітньому, котрий докаже метрикою уродженя, або іншим правним документом, свій повний вік. Всі повнолітні спадкоємці повинні полагоджувати свої справи за посередництвом відділів У. Н. Союзу.

Дня всіх спадкоємців, що мешкають у Злучених Державах і Канаді, орґанізація виплачує 2% на рік.

Зіркою (*) означені відділи, це є відділами Згоди Братств.

В 1939 році я був у таких місцевостях: в Філядельфії, Па., на Окружних Союзових Зборах; в Трой, Н. Й., на ювилею 191 відділу У. Н. Союзу; в Сиракюз, Н. Й., на святі злуки двох відділів, а то 39 відділу і 282 відділу; в Ню Йорку на 45-літнім ювилею У. Н. Союзу; на ювилею 292 відділу У. Н. Союзу в Дітройт, Міш.; на 45-літнім ювилею У. Н. Союзу в Клівленд, Огайо, і на зборах 4 відділів У. Н. Союзу в Толідо і Росфорд, Огайо. З цих поїздок та особистого контакту з урядниками і членами нашої організації я виніс якнайкращі враження.

Про це, що У. Н. Союз є добре загосподарована орґанізація, буде зайвим говорити, бо про це говорять факти. В 1938 році У. Н. Союз виплатив $46,896.61 дивіденди, а в 1939 році виплачено $51,401.82 дивіденди. На 1940 рік призначено і зарезервовано на виплату дивіденди $57,500, яка то сума буде виплачена чеками для старших членів, а діти отримають опуст одної місячної вкладки. У. Н. Союз має за собою 45 літ існування, виплатив приблизно $4,500,000 посмертних запомог, а $400,000 для калік і невилікувально хорих членів. Пять і пів міліонове майно, яке тепер посідає, є знову певною порукою будучих зобовязань. Це ми всі повинні знати та виказувати якнайбільше праці, приєднуючи молодих та здорових членів до У. Н. Союзу. Кінчу отсей звіт та щиро дякую членам екзекутиви, головним і відділовим урядникам та всім членам за щиру співпрацю і солідну кооперацію.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗУ.

Як вам усім відомо, поважані головні урядники, контрольна комісія У. Н. Союзу переводить контролю над майном і діловодством У. Н. Союзу два рази на рік.

За перших шість місяців, то є від 1. січня до 30. червня 1939 року, гол. контрольна комісія перевела контролю над майном і діловодством У. Н. Союзу в липні 1939 року і проголосила звіт з цієї контролі в офіціяльнім органі У. Н. Союзу „Свободі".

За других шість місяців, то є від 1. липня до 31. грудня 1939 року, контрольна комісія перевела контролю над майном і діловодством У. Н. Союзу тепер перед цим річним засіданням головного уряду.

Отсе звідомлення подаю вам, поважані головні урядники, в імені контрольної комісії. Кожний з вас має копію цього звіту, тому прошу звернути увагу на ті позиції, котрі я буду читати.

Контрольна комісія починає своє звідомлення від гол. рекордового секретаря і заявляє, що всі реєстри членства У. Н. Союзу знайдено в найкращім порядку. Таксамо діловодство фінансове і реєстри предсідника знайдено в найкращім і взірцевім порядку.

Тепер приступаю до виказу руху членства У. Н. Союзу за рік 1939.

ЗВІТ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ.

Від 1. липня 1939 р. до 31. грудня 1939 р.

З початком липня 1939 р. було повнолітніх членів		25,156
За час 6 місяців:	принято нових членів	1,999
	принято наново	589
	принято з переступними листами	211
	принято з інших кляс	71
	принято зо старого роду обезпечення	4
	Разом	28,030
За час 6 місяців:	суспендовано	1,084
	відійшли з переступними листами	219
	відійшли до інших кляс	70
	відійшли до нового роду обезпечення	4
	відійшли зо зворотом у готівці	62
	відійшли на безплатне продовження	12
	відійшли на виплачене обезпечення	2
	померли	116
	Разом	1,569

Віднявши 1,569 від 28,030 дістанемо загальне число повнолітніх членів з кінцем грудня 1939 р. ______ 26,461

За останніх 6 місяців 1939 р. У. Н. Союз збільшився в повнолітніх членах на 1,305 осіб.

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У. Н. СОЮЗУ.

З початком липня 1939 р. було всіх дітей членів		8,560
За час 6 місяців:	принято нових дітей членів	1,201
	принято наново	123
	принято з переступними листами	91
	принято з інших кляс	15
	Разом	9,990
За час 6 місяців:	суспендовано	363
	відійшли з переступними листами	93
	відійшли до повнолітніх членів	589
	відійшли до інших кляс	15
	відійшли на безплатне продовження	4
	відійшли зо зворотом у готівці	21
	відійшли на виплачене обезпечення	3
	померли	5
	Разом	1,093

Віднявши 1,093 від 9,990, дістанемо загальне число дітей членів з кінцем грудня 1939 р. ______ 8,897

За останніх 6 місяців 1939 р. У. Н. Союз зріс у молодечім департаменті на 337 членів.

Отже У. Н. Союз за останніх 6 місяців 1939 р. зріс у членстві разом на 1,642 повнолітніх членів і дітей.

ЗВІТ ВІД 1. СІЧНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1939 Р.

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

З початком січня 1939 р. було всіх повнолітніх членів		24,443
У 1939 році:	принято нових	3,337
	принято наново	1,037
	принято з переступними листами	510
	принято зо старого роду обезпечення	6
	принято з інших кляс	133
	Разом	29,466
У 1939 році:	суспендовано	1,991
	відійшли з переступними листами	508
	відійшли до нового роду обезпечення	6
	відійшли до інших кляс	132
	відійшли зо зворотом у готівці	130
	відійшли на безплатне продовження	21
	відійшли на виплачене обезпечення	5
	померли	212
	Разом	3,005
З кінцем грудня 1939 р. було всіх повнолітніх членів		26,461

Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:

У старому роді обезпечення	373
В обезпеченні, платнім по смерті з вкладками до 70 року життя	843
В обезпеченні, платнім по смерті з вкладками впродовж 20 років	3,508
В обезпеченні, платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	1,762
В новім обезпеченні на ціле життя для нових членів	5,881
В новім обезпеченні на ціле життя для старих членів	14,094
Разом	26,461

З початком січня 1939 р. було всіх повнолітніх членів 24,443 а з кінцем грудня 1939 р. було 26,461. Тимсамим департамент повнолітніх членів збільшився на ______ 2,018

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

З початком січня 1939 було всіх дітей		8,260
У 1939 році:	принято нових	1,963
	принято наново	231
	принято з переступними листами	184
	принято з інших кляс	29
	Разом	10,667
У 1939 році:	суспендовано	703
	відійшли з переступними листами	193
	відійшли до повнолітніх членів	773
	відійшли до інших кляс	26
	відійшли на безплатне продовження	8
	відійшли на виплачене обезпечення	4
	відійшли зо зворотом у готівці	50
	померли	13
	Разом	1,770
З кінцем грудня 1939 р. було всіх дітей		8,897

Діти були обезпечені в таких клясах:

У клясі 1. Молодечого Департаменту	5,973
У клясі 2. Молодечого Департаменту	1,754
У клясі 3. Молодечого Департаменту	1,170
Разом	8,897

З початком січня 1939 року було всіх дітей ______ 8,260 а з кінцем грудня 1939 року було 8,897. Отже загальне число дітей збільшилося впродовж року на 637

Загальний приріст повнолітніх членів і дітей за рік 1939 виносить 2,655.

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА ВІД 1. ЛИПНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1939 Р. — ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

П Р И Х О Д И:

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від моргеджів	Процент від позичок	Процент з банків	Заробок на бондах	Чинш від реальност.	Сирітські частини	Звороти до нар. фонду стип. і т.п.	Звороти резерви і з мол. деп.	Звороти податків, асек. і т.п.	Друкарня, книгарня і "Notes"	Сплати моргеджів	Продаж і Сплати бондів	Сплати позичок	Реальности	Фонд Згоди Братств	РАЗОМ
Липень	54,430.09	11,669.61	3,541.53	470.89	302.78	6,453.57	12,178.75	761.72	55.39	183.00	24.25	25.00	3,050.72	81,797.50	9,125.78	25,228.38		**209,298.96**
Серпень	50,478.66	3,642.50	2.568.24	575.99		605.00	12,331.50		55.00	257.00	8.00	28.00	718.25	24,835.00	965.32		52	**97,068.98**
Вересень	52,604.94	3,011.82	9,246.26	833.61			12,050.75	1,500.00	54.43	391.00	26.50	2,876.50	6,861.82	149,695.63	1,620.92			**240,774.18**
Жовтень	53,765.30	1,862.47	2,928.99	773.17		62.90	12,332.75		85.00	210.00		78.00	1,798.73	85,920.00	1,088.92			**160,906.23**
Листопад	50,569.42	12,789.58	2,821.62	958.31		17.00	12,461.75	252.00	25.00	106.68	35,051.48	1,713.43	32,949.12	42,295.00	3,557.89			**195,568.28**
Грудень	54,868.85	6,026.03	21,718.09	749.59	83.61	3,212.55	12,956.83		40.15	7,130.00	2,588.43	2,117.32	14,469.65	173,789.50	3,066.46	84,073.00		**386,890.06**
Разом	**316,717.26**	**39,002.01**	**42,824.73**	**4,361.56**	**386.39**	**10,351.02**	**74,312.33**	**2,513.72**	**314.97**	**8,277,68**	**37,698.66**	**6,838.43**	**59,848.29**	**558,332.63**	**19,425.29**	**109,301.38**	**52**	**1,290,506.69**

Р О З Х О Д И:

	Посмертний фонд	Адміністр. фонд	Резервовий фонд	Конвенц. фонд	Запомог. фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Фонд Згоди Братств	Моргеджі	Бонди	Реальности	Позички	Друкарня і книгарня	Notes	Інші розходи	Contingent Fund	РАЗОМ
Липень	29,698 32	17,728.91		66.67	3,029.19		1,137.25	732.03	22,875.00	77,800.00	1,501.85	3,592.92					**158,162.14**
Серпень	27,065.81	6,511.25			2,357.75		3,034.22	1,066.75		88,550.00		4,726.56					**133,312.34**
Вересень	21,753.88	10,485.00			1,800.72		2,387.59	492.50	32.62			2,536.27		2,500.00			**41,988.58**
Жовтень	19,985.48	14,650.06			1,716.77		1,068.92	406.57	8,523.16	48,810.00		3,298.62					**98,459.58**
Листопад	35,978.38	9,095.69			2,687.65		1,199.14	445.77		157,307.50		7,035.58			35,000.00		**248,749.71**
Грудень	31,809.70	16.443.15			3,077.68		2,769.83	2,103.87	3,265.53	105,115.00	2,000.00	3,431.68				74,778.00	**244.794.44**
Разом	**166,291.57**	**74,914.06**		**66.67**	**14,669.76**		**11,596.95**	**5,247.49**	**34,696.31**	**477,582.50**	**3,501.85**	**24,621.63**		**2,500.00**	**35,000.00**	**74,778.00**	**925,466.79**

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА. — ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА 1939 РІК.

П Р И Х О Д И:

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від моргеджів	Процент від позичок	Процент з банків	Заробок на бондах	Чинш від реальност.	Сирітські частини	Звороти до нар. фонду стип. і т.п.	Звороти резерви і з мол. деп.	Звороти податків, асек. і т.п.	Друкарня, книгарня і "Notes"	Сплати моргеджів	Продаж і Сплати бондів	Сплати позичок	Реальности	Фонд Згоди Братств	РАЗОМ
1-ий ½ рік	308,664.98	31,972.93	26,145.80	3,117.20	487.19	7,602.09	77,419.53	3,416.73	300.36	16,033.82	276.24	150.00	34,206.20	539,957.49	25,710.42	15,117.50	382.44	**1,090,960.92**
2-ий ½ рік	316,717.26	39.002.01	42,824.73	4,361.56	386.39	10,351.02	74,312.33	2.513.72	314.97	8 277.68	37.698.66	6.838.29	59.848.29	558 332.63	19.425.29	109,301.38	52	**1,290,506.69**
Разом	**625,382.24**	**70,974.94**	**68,970.53**	**7,478.76**	**873.58**	**17,953.11**	**151,731.86**	**5,930.45**	**615.33**	**24,311.50**	**37,974.90**	**6,988.25**	**94,054.49**	**1,098.290.12**	**45,135.71**	**124,418.88**	**382.96**	**2,381,467.61**

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд резервовий	Фонд конвенц.	Запомог. фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Фонд Згоди Братств	Моргеджі	Бонди	Реальности	Позички	Друкарня і книгарня	Notes	Інші розходи	Contingent Fund	РАЗОМ
1-ий ½ рік	209,682.50	73,759.29	885.36	45.47	11,680.80	4,260.00	22,178.57	4,100.46	170,709.83	546,423.09	617.50	27,430.93		300.00		2,500.00	**1,074,573.80**
2-ий ½ рік	166,291.57	74,914.06		66.67	14,669.76		11,596.95	5,247.49	34,696.31	477,582.50	3,501.85	24,621.63		2,500.00	35,000.00	74,778.00	**925,466.79**
Разом	**375,974.07**	**148,673.35**	**885.36**	**112.14**	**26.350.56**	**4,260.00**	**33,775.52**	**9,347.95**	**205,406.14**	**1,024,005.59**	**4,119.35**	**52,052.56**		**2,800.00**	**35,000.00**	**77,278.00**	**2,000,040.59**

Пояснення до рубрик у розходах.

В першій рубриці загальна сума розходів за 1939 рік в посмертному фонді виносить ____________ $375,974.07

На цю суму склались ось такі позиції:

Виплачено посмертних запомог	$173,622.35
Грошеві звороти (кеш сурендер)	35,228.88
Перенесена резерва зо старого до нових родів обезпечення	5,001.31
Процент і премія на куплених моргеджах (F. H. A.)	3,364.65
Процент на куплених бондах	5,557.34
Премія або втрата на бондах	4,662.03
Обниження вартости реальностей	3,095.50
Податок, вода, паливо, світло й інші виплати на реальностях	95,912.92
Правні видатки	112.45
Зворот проценту від позичок	3.42
Дивіденда членам	49,413.22
Разом	**$375,974.07**

В пятій рубриці в запомоговім фонді загальна сума розходів виносить ____________ **$ 26,350.56**

На цю суму склались ось такі позиції:

Запомоги для членів	23,149.00
Податок, вода, паливо, світло й інші виплати на реальностях	2,168.23
Обниження вартости реальностей	1,000.00
Процент на куплених бондах	33.33
Разом	**$ 26,350.56**

В семій рубриці в сирітськім фонді загальна сума розходів виносить ____________ **$33,775.52**

На цю суму склались ось такі позиції:

Посмертні виплати спадкоємцям (сирітські части)	16,083.22
Процент для спадкоємців	2,919.30
Перенесення з сирітського фонду до адміністраційного фонду осталої надвишки відсотків	8,076.60
Податок, вода, паливо, світло й інші виплати на реальностях	5,057.67
Обниження вартости реальностей	1,549.50
Кошти правні при виплаті сирітських запомог	50.00
Втрата на бондах	6.00
Процент на куплених бондах	33.33
Разом	**$ 33,775.52**

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА ШІСТЬ МІСЯЦІВ.

Готівка з кінцем червня 1939 р.	$ 280,846.29
Прихід за час від 1 липня до 31 грудня 1939	1,290,506.69
Разом	$1,571,352.98
Розхід за час від 1 липня до 31 грудня 1939	925,466.79
Готівка з кінцем 31 грудня 1939 р.	$ 645,886.19

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 1939 РІК.

Готівка з кінцем грудня 1938 р. остала	$ 264,459.17
Прихід за час від 1 січня до 31 грудня 1939 р.	2,381,467.61
Разом	$2,645,926.78
Розхід за час від 1 січня до 31 грудня 1939 р.	2,000,040.59
Готівка з кінцем 31 грудня 1939 р.	$ 645,886.19

БІЛЯНС.

Стан чинний

Готівка	$ 645,886.19
Моргеджі	1,387,260.10
Бонди	1,431,070.93
Реальності	1,055,951.59
Позички	580,243.13
Друкарня і книгарня	16,217.27
Ноти	3,775.00
Разом	$5,120,404.21

Стан довжний.

Посмертний фонд нових родів обезпечення	$4,375,599.68
Адміністраційний фонд	176,242.08
Запомоговий фонд	80,190.56
Народний фонд	5,765.35
Резервовий фонд	11,786.32
Конвенційний фонд	36,879.70
Contingent Fund for protection of Inv. & Mort.	152,265.00
Фонд Згоди Братств	38,821.42
Посмертний фонд старого роду обезпечення	69.566.90
Сірітський фонд	173,287.30
Разом	$5,120,404.21

З ДНЯ

ЕКСПЕРИМЕНТИ З ПОМЕШКАННЯМИ.

„Бизнес Вік" з 13 квітня ц. р. приносить опис одного, придуманого вченими, дому, який буде дуже дешевий і водночас дуже вигідний. Плян того дому придумали інжинірі фундації Пірса в Ню Йорку і вони навіть побудували вже такі два доми, щоби практично переконатися, що вони будуть коштувати, а також чи будуть надаватись до мешкання.

Експерименти дали дотепер дуже добрі висліди і можливо, що в короткому часі ми побачимо на ринках ці доми в масовій скількості. Проєкти тих домів названо Лебанон, від місця їх експерементування.

ОПИС ДОМУ.

Цей дім винахідники назвали також „мешкальною машиною". Ледви, чи це щаслива назва, бо слово „машина" містить у собі певний холод і бездушність. Назвали винахідники цей дім машиною тому, що в нутрі всі роботи і вигоди, які дотепер холопи виконували руками, або при помочі недосконалих знарядів, виконуватиме електрична енергія. В тім домі вбудований електричний холодник, який справді не творить леду, але вдержує холод у такій мірі, що зовсім добре зберігає харч. Є електрична кухня, електричні залізка, електричні чайники, електричні огрівачі води до купання і т. п. Центральне огрівання споряджено так, що горою впускається до кімнат гаряче повітря, а долом зимне повітря витягає окрема рура. В той спосіб прочищується також повітря, бо огрівальна система не дозволить йому застоятись. Огрівальну систему можна опалювати електрикою, вуглем, газом, або звичайним деревом. Зрозуміло, що є теж електричне світло. Дім цей складається з п'ятьох кімнат і має основу приблизно 25 стіп через 25.

Стіни зроблені з дерева, досок „лайвуд". В середині стін є спеціяльна поволока, що охороняє дім від зимна і від вогкости. Відпорність на вогкість і зимно збільшує також повітря, яке міститься в стіні, в порожнім розділі.

Всякі водопроводні рури є заліплені і закриті цементом. Металеві речі в нутрі дому є покриті емалією. Збудовані естетично.

ЦІНА.

Фундація Пірса не є бизнесовим підприємством. Вона винаходить корисні речі для людей, але тих речей не обертає на зарібок. Та фундація хоче тепер той проєкт віддати певним будівельним підприємцям для визиску. Але ті підприємці не зможуть брати за той дім більше як $2,500. У тій сумі буде вже і їх зарібок за труд. Також заплачена будівельна парцеля 4,000 квадратових стіп.

Після того щойно наступить в Америці на широку скалю виріб тих домів. Вони будуть приступні навіть для родин, що зароблюють по $20 до $25 тижнево. Сплата тих домів приблизно буде виносити стільки, що ті родини зароблють тижнево. Цею справою вже зацікавилась федеральна адміністрація помешкань (Федерел Гавзинг Адміністрейшен), яка фінансує нині всюди будови нових домів.

ЧИ ДОМИ ПОДОРОЖЮТЬ?

Як знаємо, нині де не поїхати, всюди бачимо будови нових домів. Сотки тисяч нових будівель появляються впродовж пару місяців по ріжних місцях Америки. Принаймі доми з цегли, шість кімнат, коштують від чотирьох до шістьох, а деколи більше тисяч долярів. Ціна залежна від положення. Чим ближче осередка міста, залізниці, чи автобусової сітки, тим більша ціна. Тих домів нині стільки всюди, що багато людей не спішаться з купном, думаючи, що вони подешевіють.

Та так виходить, що ціна не дешевіє. Навпаки, за останніх два роки ціна трохи підскочила. Безсторонні знавці цеї справи натякають, що ціна ще більше підскочить. Вони радять уже тепер купувати. Вони кажуть, що важко припустити, щоб у теперішній масовій продукції домів можна було ще краще удосконалити будування і тим обнизити ціну.

ПРОЄКТ ЛЕБАНОН.

Можливо, що вони мають рацію. До їх аргументу можна ще додати це, що війна в Европі і воєнні замовлення европейських країв готові з одного боку викликувати в Америці інфляційні змагання, а з другого боку відвертати масову продукцію мешкальних матеріялів до воєнної продукції. Одне і друге матиме звишковий вплив на ціни домів.

Та з другого боку, хто хоче заризикувати і зачекати, аж зачнуть на засаді масової продукції витворювати доми типу Лебанон, по $2,500 один, то хто зна, чи він також на тім добре не вийде. Це залежатиме від щастя. Знавці кажуть, що тих домів типу Лебанон фабрики готові тепер набудувати в числі чотирьох мільйонів, на суму вісім білїонів долярів.

Біскіт є французьке слово й означає два рази печений.

Якщо обгріється ніж, то ним лекше вріжеться свіжий хліб.

НА РІЖНІ ТЕМИ

НОРВЕГІЯ И ПОЛЬЩА.

Норвезький посол у Вашингтоні каже, що чутки, буцімто норвезькі офіцири далися перекупити націстичному урядові, неправдиві. Посол каже, що норвезькі офіцири падали жертвою німецьких штучок, але між ними не було ні зрадників, ні саботажників.

На які чутки натякує посол, відомо. Ці чутки принесли деякі кореспонденти американських газет.

Коли норвезький посол, певно на припоручення норвезького уряду, пробує заперечити чутки про зраду й саботаж норвезьких офіцирів, то польський уряд на іміграції в Франції створив спеціяльну комісію, котра має викрити причини розвалу польської армії у війні з німцями. З заяв цього комітету виходить, що польський уряд у Франції підозріває, що польська армія розвалилася через зрадливе й саботажне поведення в найвищих колах польського уряду в Варшаві й військової команди.

ХТО КОГО ПЕРШЕ?

Югославська поліція арештувала Міляна Стояділовича, що був свого часу премієром і міністром заграничних справ Югославії.

Югославський уряд не каже, за що його арештовано. Газети догадуються, що уряд підозріває Стояділовича за якісь далеко йдучі концепти з Гітлером і Мусолінієм. Можливо, що на випадок походу Гітлера й Мусолінія на Балкан Стояділович мав виступити з якимось рішучим кроком проти партії, яка не годиться на гітлєрівсько - мусолінівську лінію.

В тамому випадку противники цеї лінії певно були би поарештовані, а може й, по сербському звичаю, перебиті. Отже теперішній уряд арештує Стояділовіча, поки цей буде мати нагоду його переарештувати.

СТРАХ ПЕРЕД „ТРОЯНСЬКИМ КОНЕМ".

Швайцарський уряд змобілізував цілий народ для опору проти можливої інвазії.

Боїться, що зо Швайцарією може повторитися те, що сталося з Норвегією: себто німці можуть так наїхати на край, що населення про це не буде нічого знати.

Проти розумних людей лише раз може штучка вдатися.

НАЩО ЗДАЛАСЯ МІСІЯ.

Президент південно-американської републики Арґентини відкликав з Берліну арґентинську місію, що виїхала туди кілька місяців тому на закупно воєнних матеріялів.

Видно, що комісії подобалося в Берліні, хоч воєнних матеріялів в часі війни, звісно, купувати не можна.

Що вона там робила? Певно набиралася націстичної ідеольогії.

БУДЕ СТАВИТИ ОПІР?

Нафтовий інжинір Ґрейді Чоп, що цими днями вернувся до Америки з подорожи по балканських державах, запевняє американських газетярів, що Румунія буде опиратися всіми силами, якби Німеччина або Росія пробувала захопити її нафтові терени.

Як Ґрейді був у Румунії, справа може дійсно так виглядала. Одначе поки він доплив до Америки, ситуація могла змінитися. За той час, на приклад, румунський уряд відступив німцям великі простори землі, не зважаючи на те, що він дізнався, що німці плянують захопити нафтові терени Румунії наглим посуненням при помочі скинених з літаків жовнірів. Замітно теж, що румунський уряд випустив на волю членів пронацістичної залізної ґвардії.

Отже мабуть нині не можна бути нічого певним.

ТЕЖ ЗМІНИЛИ ДУМКУ?

Вечірні ґазети з четверга донесли великими буквами: „Дойтшлянд" затоплений.

Ранішні ґазети в пятницю про цю справу нічого не кажуть.

Невжеж переочили бойовий корабель, що має 10,000 тон містоти?

„ЛАСКАВА ПАНІ" ВІДНЯ.

У Відні померла в 87. році життя Катерина Шрат, що була колись любаскою австрійського цісаря Франца Йосифа. В посмертних згадках про неї ґазети пригадують між іншим, що вона була його любаскою довгі роки, як цісар був подружений з цісаревою Єлисаветою.

При тій нагоді ґазети пригадують любаски інших цісарів і королів. Наприклад, звісну Дю Барі, фаворитку французького короля Людвика Пятнацятого; Льолю Монтес, любаску баварського короля Людвика.

Кожний з тих пануючих навчав своїх підданих бути вірними в подружжі, а кожний самий у своїм житті цих правил не держався.

Якби так нині в Австрії ще був цісар, то в австрійських ґазетах не було би про це нічого написано, хоча каварні певно про це гуділиб, як вони гуділи про вплив Катерини Шрат у кожній з численних траґедій цісарського роду Габсбурґів.

ЩЕ БИ ЛЮДИ СКАЗАЛИ, ЩО БІДА.

Добивався Американський Червоний Хрест від совєтського уряду дозволу відкрити ратункові стації по західній Україні для порятунку людей, що терплять через війну. Совєтський уряд відкинув ці заходи. Сказав Червоному Хрестові, що в Західній Україні нема ніякої біди.

Не хотів совєтський уряд, щоби потім на основі ратункової акції хтось мав казати, що в Західній Україні під совєтами біда.

Це щось скидається на того цигана, що як займилася в одного господаря хата й люди бігли її ратувати, він став здалека й кричав на ціле горло: „Гасіть, люди, гасіть!"

Як його люди спитали: „А чомуж ти, цигане, не гасиш?" циган сказав: „Еге, щоби потім ще хтось сказав, що я щось украв".

ВЖИВАЙТЕ БІЛОГО ЗБАНКА НА ВОДУ.

Як хочете, щоб вода довше осталася холодною, то держіть її в білому збанку, особливо, коли на збанок світить сонце. А чому? Тому, що біла барва відкидає від себе соняшне проміння. Найскоріше стане вода, молоко, чи який інший плин теплим у чорному збанку або горнятку, бо чорна барва втягає в себе соняшне тепло.

ЛІТЕРАТУРНІ АНЕКДОТИ

Славний італійський повістяр Олександер Манцоні, автор прекрасної історичної повісти „Наречені", дуже не любив гостей і не приймав нікого, хіба найближчих приятелів. Також робить і славна німецька письменниця Еріка фон Гандель-Маццаті. Якось зайшов до цього поета Бенедетто Галлі та просив приняти його „як перекладача Горація". Манцоні не приняв його, лише передав Галлієві через слугу короткого листа: „Горація не можна перекладати".

•

Барбе д'Орвії (Barbey d'Aurevilly) теоретично був монархіст і католик, та в практиці жив як поганин. Притім визначався великою злобністю, спеціяльно в своїх статтях. Особливо часто нападав він на республиканця Тієра (Thiers) та насміхався з його малого росту. Тієра дуже це лютило й він часто обіцював побити д'Орвія. — І справді якось раз зустрінулись оба в одній редакції. Тієр, побачивши велитенського д'Орвія, не додержав обіцянки побити його. Скоренько написав замовлену статтю й хотів нишком відійти. Та в тім же моменті Барбе д'Орвії подав йому забутий на столі олівець та сказав: „Вибачте, добродію, ви мабуть забули свою паличку"... — Ця анекдота нагадує одного українського ґрафіка Г., що ображений одним редактором, вислав до редакції прати свій гонор не себе, а свого високого брата-медика...

•

Один автор закидав старому критикові, що він не мав права писати злу рецензію на його драму, бо переспав цілу виставу й не знає песи. — „Любий пане, — сказав на те критик, — спати на драматичній виставі, це теж рід критики".

•

Відомий натураліст — Еміль Золя — довший час старався, щоб його приняли в члени Французької Академії. Та дарма. По одній із таких невдач Золя сказав до поета Ередії (Heredia): — „А проте я створив архитвір!" Ередія відповів: — „Так. Та щоби дістатися до Академії, треба збудувати палату, а ви збудували тільки чиншеву каменицю". — Цікаво, що й відомий винахідник теорії психоаналізи, професор Фройд, у своїх споминах явно признається жартом, що поставив фройдизм як нову методу лікування тому, бо... старі методи приносили мало гонорарів...

•

Підчас накручування фільми „Кармен" артистка Рахиля Меллер виказала побажання змінити сценарій так, щоб не Хозе вбив Кармен, а навпаки, Кармен убила Хозе. На те замітив режисер Жак Фейдер, що це неможливо, бо ніхто не має права змінювати твір Меріме. Але Рахиля впиралася при своїм: — „Не бійтеся Меріме. По приїзді до Парижа все йому вияснию. Зателефоную до нього, що це я всьому винна, не ви..." Як відомо, Меріме жив за часів Наполеона III-го...

•

Соціяліст Велс переводив ферії на Рівієрі. Одного ранку дістав телеґраму з редакції ґазети „Ню Йорк Геральд". Просять написати десять коротеньких статейок, по 60—80 віршів друку. Платня по 600 долярів за кожну. — „Дайте мені святий спокій" — сказав „пролетар" Велс і кинув телеґраму до коша. — Подібного „пролетаря" грає теж і Бернард Шов, що їздить своїм власним восьмициліндровим автом. Якось раз Шов виголошував у соціялістичному клюбі велику промову на тему нужди пролетаріяту й лаяв багатство й люксус багатіїв. При тому згадав і про дорогоцінні авта буржуїв. У найбільш патетичнім моменті закликав, показуючи на двері: — „І тут, у цій хвилині, перед цими дверима стоїть теж таке авто. Але поки його знищите — одно слово: це авто — моє".

СОЛІДНІ ЗЛОДІЇ

На одну крамницю в Питсбурґу, Па., напали злодії. Забрали припаси мила, папіросок і ананасу вартости 386 долярів. Забрали з собою й собаку, що стерегла крамницю.

ПРОПАГАНДА ПРИЧИНОЮ НЕДУГ

Ми живемо в добі пропаґанди. Всі засоби техніки та людського знання використано для пропаґанди. Клюби, партії, і навіть уряди держав постійно говорять нам часописами, книжками, радіопромовами та звичайними промовами, що, мовляв, тільки оця або та програма — то свята правда, а все інше, всі інші програми — то підла брехня. Та ще й кажуть: „Тільки ми зможемо врятувати вас від загибелі. Тільки ми знаємо, як завести найкращий лад на світі. А коли повірите нашим противникам, то марно пропадете..." І так уже людство тепер застрашене пропаґандистами, що мільони людей уже хорують нервово.

МАЄ БОРОНИТИ ШВЕЦІЮ ПЕРЕД НІМЕЧЧИНОЮ.

Пер Егон Ґумесон, президент комітету, встановленого шведським урядом для нагляду над запотребуванням амуніції для шведської армії.

ПОВІДОМЛЕННЯ И ПРОХАННЯ

Отсім подається до відома українським церковним і світським установам і всьому нашому громадянству, що ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТЕЙТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ (У. Н. С. О.) і ОКРУЖНОЇ УПРАВИ (О.У.) „ОДВУ" СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ, ОКРУЖНОЇ УПРАВИ (О.У.) „ОДВУ" СТЕЙТУ НЮ ЙОРК

—:—:— влаштовується —:—:—

(П'ЯТИЙ)

„УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗДВИГ"

В НЕДІЛЮ, 4. СЕРПНЯ (AUGUST 4, 1940)

на прекрасній фармі п. А. ФЕДІРКА, знаній під назвою WILLICK'S GROVE FARM, NORTH STILES ST., LINDEN, N. J.

Просимо вище названі установи (організації) духовні і світські та все наше громадянство в згаданому дні повздержатись від всяких льокальних підприємств, а прибути масово на п'ятий найбільший Здвиг Українських Націоналістів.

УВАГА! Збори урядників Організацій, влаштовуючих Здвиг для загальної підготовки відбудуться 20. КВІТНЯ (April 20, 1940) в Укр. Нар. Домі, 214 Fulton St., Elizabeth, N. J.

ЗА У.Н.С.О. і ЗА ОКРУЖНІ УПРАВИ „ОДВУ":
В. Буката, Іван Клок, М. Леськів.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ВИСІДАЮТЬ З ЛІТАКІВ У НОРВЕГІЇ.

З ТЕАТРУ Й МУЗИКИ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Завваги до одної вистави.

Заходом Товариства „Дністер", 361 від. У. Н. Союзу, дня 6-го квітня 1940 р. в салі „Карпатія Гол" у Ню Йорку відбулася вистава під назвою „Заклятий яр", драма на 4 дії, Я. Косовського.

Тов. „Дністер" завсіди старається про добру виставу. Тим разом зробило таку спробу, про яку було писано в попередній статті, себто: не брати чужих людей на нашу сцену, але виховувати своїх молодих акторв.

Критика цеї вистави має бути конструктивною. Тому прийдеться розглянути злі і добрі сторони акторів, чи взагалі цілої вистави. Знаємо, що у нас пишеться про вистави чи концерти в похвальнім тоні, навіть тоді, коли вони заслугують на гостру критику. Коли так далі буде, то тим зробимо самі собі вовчу прислугу, бо далі будемо повторювати одні і ті самі помилки.

„Заклятий яр", це поважна драма, в якій, на жаль, представляється дуже незначні зміни в громадському житті на селі, бо в ньому темнота, горівка та самолюбство далі триюмфують над чесністю та правдою. В штуці брали участь деякі актори, добре відомі нюйорській публиці.

Пан Прохорович відіграв ролю Степана, інваліда зо світової війни, який живе зо своєю родиною на ласці у багатого війта, котрий помагає йому в біді тільки тому, щоби Степан не зрадив тайни. Роля була передана симпатично, з винятком кількох місць. Наприклад у першій дії, вихід і чіхання в потилицю в комічний спосіб, викликало сміх, та Степан, хоч бідний, то поважаний молоддю в цілім селі. Часами він є жартовливий, але не комічний. Або в 4. дії Степан каже, що „вийшов ловити рибу". Як жеж можна ловити рибу без сака чи сітки? Акція не відповідає словам. В таких випадках розбивається уяву публики і вона перестає вірити в життя на сцені, а дивиться на це як на комедію.

Пан Чорнюк грав ролю війта Богача, який наживається добром громади при помочі темноти та жида-коршмаря. Він навіть рішається на злочин тільки тому, щоби задержати силу та престіж. Такі ролі дуже надаються для п. Чорнюка, він знає психольоґію таких „чорних типів", тому вони в нього добре виходять. Добре булоб звернути увагу на те, щоби не повторяти часто тих самих рухів, як також треба більше контрастів у передачі. Наприклад у дії 3-тій Богач входить до своєї хати, говорить довгий монольоґ, підозріваючи жида, який готов усе продати і втекти з села, знаючи про його „чорні діла". Цей монольоґ чи взагалі сцену не добре починати в завершеному тоні, бо така сцена не може рости чи розвиватись; вона є вже завершена на самому початку.

Пан Петраш грав ролю Василя, бідного хлопця, який бореться за правду. В передачі цеї ролі було замало любови як до своєї дівчини Оленки, так і до ідеї, за яку він боровся. Стріча Василя з Оленкою, які люблятьcя, представляла хлопця і дівчину, які перший раз стрінулися в свойому житті. Або коли Василь входить підчас гаїлок і „говорить" до Степана, махаючи головою. Такі рухи непотрібні, бо вони звертають на себе увагу, а фактично самі собою нічого не представляють. Також коли Маруся крутить Василем, він кричить „чекай, бо руки викрутиш". Тут акція невідповідала словам (вина мабуть Марусі). Завсіди треба мати на увазі, що акція має відповідати словам, а слова акції.

Пан Мірус представляв пяницю Юстина, який стає знарядом Богача. Роля передана неясно, відчувалося, що актор не мав обєктиву, але грав цю ролю на те, щоби розвеселити публику.

Пан Ґавриш виступав як багатий селянин-пяниця Корчинський. У передачі бракувало гнучкости та природньої мови. Також характеризація була за „дика" як на теперішній час.

Пан М. Іваник грав ролю молодого парубка, Дмитра, котрий є душею цілого села. Ця роля є легкого характеру, тому лишнім було драматизувати її в першій дії. Деколи переходи чи рухи були немотивуючі.

Другий хлопець (не знаю назвища) не знав ролі, потихо та невиразно говорив, та взагалі не знав, що робити на сцені.

Пан Данильчук грав жида. Він зовсім не реаґував на події, які творились навкруги нього. Кожна людина, без огляду на її стан, вік, расу чи професію, відчуває слабше чи сильніше все те, що діється в її окруженні. В противнім випадку така людина анормальна.

Панна Кінаш грала ролю Оленки, яка змушена батьком виходить замуж за нелюба, хоч любить бідного хлопця Василя. Вона гине від руки свойого батька, що помилково стріляє в неї. В передачі бракувало свіжости, енерґії. Деякі фрази чи речення були „сухі". На сцені не треба заздалегідь давати публиці до зрозуміння, що має статись, все це має бути несподіванкою. Наприклад: виходимо на вулицю, тут може на нас наїхати автомобіль, чи можемо впасти і т. д. Отже не знаємо, що може статися з нами, бо всякі події приходять несподівано. Тому на сцені представляємо життя не тільки в звичайній формі, але в додатку ще ідеалізуємо його.

Молоденька панночка Никифорчин відіграла ролю бідної дівчини досить пристойно, але тим не треба задоволятись, а дальше вчитись театрального мистецтва. Треба пригадати молодій акторці, щоб не виходила на салю в костюмі підчас вистави, бо це розбиває уяву публики.

Панна Сікора і Літепло виступали в гурті. Вже є здібності, але треба вчитись. Не без того, щоби не згадати про хор „Думка", під проводом п. Ю. Кириченка, котрий співав добре, але як гурт, він був не підготований. Дві чи три дівчата, котрі старалися піддержати гурт, що зовсім не реаґував на події, також згубились, бо більшість не знала, де стояти, коли починати і т. д. Не можна проминути цього, що в останній дії хор стоїть чомусь у концертовій формі, і коли завіса розкривається, диригент виходить на перед хору і починається концерт. По скінченні третьої точки хор чомусь розходиться зо сцени, а акція починається. Таких річей у драмі не дозволяється, це підходилоб скоріше в модерній комедії чи ревії. Також вихід хору зо сцени треба було навязати з якоюсь акцією, напр., що спонукало їх вийти зо сцени? Всякий вхід, вихід чи взагалі рух мусить мати свою ціль.

Режисер не звернув уваги на освітлення сцени — було забагато тіней. Також костюми і характеризація не відповідали теперішньому часові. Неприємне враження зробив вихід двох молодих хлопців, які були однаково убрані і в додатку з великими вусами. Або, коли йде мова про „голодранця" Василя, аж тут на сцену входить парубок прекрасно убраний і виходить, що це Василь. Декуди сцени не були збалянсовані, як також були завеликі павзи поміж реплікою. Сцени не проґресували, не росли. Не було обєктиву, до якого прямуваліб всі актори. Дуже часто ілюзія була розбита непотрібними рухами, незнанням ролі і т. д. Учасники вистави, актори чи то гурт не повинні виходити на сцену з перстенями та годинниками, хіба тоді, коли песа вимагає цього.

Мистецтво є основане на принципах природи. Коли ми не повинуємось тим законам, мистецтво перестає існувати, а на його місце приходить штучність, яка може бути приємною для ока, але не для душі.

Песу на початку треба підготовляти технічно, потім творити поодинокі характери, а при кінці з цілим ансамблем один твір, песу.

Ці завваги були зроблені тільки тут то там, на те, щоби дати змогу кожному акторові, що виступав в тій песі, пізнати свої добрі та злі сторони. Виставу треба підготовляти кілька місяців, а не тижнів, бо публика приходить на виставу, щоби „грати" разом з акторами, але коли вона відчуе непевність їх, неприродність гри, вона відвертається і розчарована вертається додому.

Підсумовуючи недомагання цеї продукції, не треба розчаровуватись, бо це не першина, в нас це повторюється роками, але вже час покласти кінець цій байдужності та взятись до конструктивної праці, бо інакше повториться теж саме.

Михайло Скоробогач.

ОЛЬГА МУСІЙЧУК

що, як пише „Йонґставн Віндікейтор", нагадує Лілі Понс, виступала як сопраністка в головній ролі в оперетці Ґліберта і Соливена „Patience" в Йонґставн, О., в днях 15 16 і 17 квітня б. р. Оперету виставив музичний департамент Йонґставн Каледжу. Місцева американська преса подала дуже гарні рецензії про милий спів панни Ольги Мусійчук, члениці 274 від. У. Н. Союзу і дочки о. Степана і пані Мирослави Мусійчук.

КОМУ ПРИЗНАТИ СОБАКУ?

Френк Секс з Мишиґен Сіти забрав з міської псярні напів-виголоднілу собаку, котру зарядець псярні призначив уже на вбиття. Собака показалася знаменитою мисливською собакою. Довідався про це Волтер Фриц з Ляпорта, в стейті Індіяна, і зажадав віддання собі собаки, бо, мовляв, вона його. Справа оперлася об суд і лава присяглих суддів мала вирішити, чия собака. Попередній власник предложив на суді фотоґрафії, котрі мали доказати, що це його пропала улюблена собака. Коли в суд приведено собаку, вона кинулася до Секса. Присяжні оглядали Фрицові фотоґрафії, але признали собаку Сексові.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Джерзі Ситі, Н. Дж., помер у понеділок, 22. квітня, 1940, член тов. Укр. Січ, від. 170. У. Н. Союзу,

СИЛВЕСТЕР ВОЛОШИН.

Покійний родився в Дарахівщині, Теребовля, Галичина, в 1889. році.

Полишив жену Євдоху.

Похорон відбудеться з дому жалоби, 252 Йорк улиця, Джерзі Ситі, в четвер, 25. квітня, в год. 9. рано, до церкви св. Петра і Павла при Ґрін і Сусекс улиці, а потім на Голі Крос Цвинтар в Арлінґтон, Н. Дж.

Нехай земля буде Йому пером!

Т. Наконечний, секр.

ЯЗВА ГУСЕНИЦЬ ГРОЗИТЬ ЕДМОНТОНСЬКІЙ ОКРУЗІ

Професор ентомольоґії в албертійськім університеті подав до преси, що цього року грозить едмонтонській окрузі велика язва гусениць, що жирують на листю дерев і яка, як виглядає, буде найбільша за останніх 15 років. Професор каже, що в Едмонтоні й на захід від міста можна бачити великі скількості накльованих яєчок гусениці, особливо на осиках і на вербах. Яєчка накльовані малими кільцятами, а з кожного кільцятка виляже на весні приблизно 250 гусениць. Він обчисляє, що третину дерев в Едмонтоні й дистрикті ті гусениці цілком обідять з листя.

Одинока рада запобігти тій язві це знищити яєчка гусениць, поки вони виклюються. Їх треба оздирати з галуззя дерев. Пізнати їх легко: вони накльовані кільцями у промірі від одної четвертини до восьмини цаля й накриті брунатною субстанцією.

Минулого року метеликів цієї гусениці приніс вітер з околиці Сіба Біч.

ЛІКУЮТЬ ВЯЗНІВ ІЗ СИФІЛІСА

Департамент поправи в стейті Ню Йорк каже, що в стейтових вязницях випробовувано новий 5-денний спосіб лікування сіфіліса та що майже в кожному випадку одержано добрі результати.

Замітно, що всі недужі, котрих лікувано новим способом, мали вже цю недугу досить розвинену.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(147)

Так, як Тарзан цього сподівався, слонові стайні були порожні. Всі сторожі пішли до армії — рятувати столицю Тору перед повстанням із середини й атакою знадвору. Тарзан і Пері почали один за одним увільняти всіх слонів. А коли слони були вільні, вони побігли до стайні Чорного Малока і його також увільнили.

Малок мав бути провідним слоном. На знак Тарзана він трубою підняв його і Перія та посадив собі за вухами. Тепер він рушив, немов льокомотива, вперед. Тарзан у міжчасі закликав інших слонів, щоб вони ставали ззаду за Малоком і готовились до походу. Слони були вишколені, тож точно виконували ці прикази.

Вулиці були майже порожні. Ніхто ніде їх не зупиняв і вони, разом зо слонами, спокійно перейшли аж до брам. Оподаль від брам стояла сильна сторожа торців. Побачивши слонів, вони затривожились і почали кричати. „Вони побачили нас і пізнали, хто ми", завважив Пері. Торці готовились до боротьби.

Їх старшини викликували прикази, а вояки розбігались і творили окремі групи. Наставивши наперед списи, вони рішені були без боротьби не здатися. „Слони роздавлять їх", завважив Пері. „Ні, вони що інше плянують. Вони хочуть відвернути слонів назад до міста. Але держись добре, ми будемо пробиватись".